

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Bakalářská práce

2022

Markéta Babková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

**Rap jako forma politického protestu: případ
muslimských rapperů ve Francii**

Bakalářská práce

Autor práce: Markéta Babková

Studijní program: Teritoriální studia

Vedoucí práce: Paul Bauer, Ph.D.

Rok obhajoby: 2022

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 01.08.2022

Markéta Babková

Bibliografický záznam

BABKOVÁ, Markéta. *Rap jako forma politického protestu: případ muslimských rapperů ve Francii*. Praha, 2022. 45 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Katedra evropských studií. Vedoucí diplomové práce Paul Bauer, Ph.D.

Rozsah práce: 110 149

Abstrakt

Práce se zabývá problematikou propojení sfér politiky a náboženství v současné sekulární Francii. Pro bádání v této oblasti byl vybrán případ tří muslimských interpretů hudebního žánru rap conscient. Nejprve se práce zaměřuje na obecnější otázku, za jakých okolností dochází k propojení politiky a náboženství v současné sekulární Francii, přičemž klíčovou roli v tomto propojení hraje právě hudba. Dále se práce snaží zjistit, zda jsou obvinění z proselytismu a islámského fundamentalismu vůči vybraným rapperům pravicovými a radikálně pravicovými stranami opodstatněná. Tohoto zjištění se pokouší dosáhnout pomocí metody kvalitativní obsahové analýzy motivů, které se vyskytují v textech písní, se zaměřením na motiv islámu. Po této analýze a jejím podpoření průzkumem hlubšího kontextu, práce dochází k závěru, že ačkoliv se v textech písní motiv islámu vyskytuje, je to pouze ve formě boje proti islamofobii. Hlavní roli v tvorbě vybraných rapperů hraje spíše obecně boj proti diskriminaci. Polemiky tedy byly nejčastěji způsobeny chybnou interpretací jejich textů.

Abstract

The thesis deals with the issue of the interconnection between the spheres of politics and religion in contemporary secular France. The case of three Muslim performers of the rap conscient music genre was chosen for research in this area. Firstly, the thesis focuses on the more general question of the circumstances under which politics and religion are linked in contemporary secular France, with music playing a key role in this interconnection. Secondly, the thesis seeks to find out whether accusations of proselytism and Islamic fundamentalism against selected rappers by right-wing and far-right parties are justified. It attempts to achieve this finding by using the method of qualitative content analysis of the motifs that appear in the lyrics of the songs, focusing on the motif of Islam. Following this analysis, and supporting it with research into deeper context, the thesis concludes that although the motif of Islam is present in the song lyrics, it is only in the form of fight against Islamophobia. It is rather the fight against discrimination in general that plays a major role in the work of the selected rappers. The controversy was therefore most often caused by a misinterpretation of their lyrics.

Klíčová slova

Hudba, politika, náboženství, propojení, rap conscient, islám, laïcité, Médine, Youssoupha, Kery James

Keywords

Music, politics, religion, connection, rap conscient, Islam, Laïcité, Médine, Youssoupha, Kery James

Title/název práce

Rap as a form of political protest: the case of Muslim rappers in France

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Paulu Bauerovi Ph.D. za konzultace, přínosné rady a pozměňovací návrhy, které mi napomohly dovést práci až do současné formy.

Dále bych ráda poděkovala panu doktoru Ondřeji Matějkovi a svým kolegům z Teritoriálních studií za podnětné diskuse v rámci bakalářského semináře.

V neposlední řadě děkuji všem, kdo mě v průběhu psaní práce podporovali.

Obsah

| | |
|--|----|
| Úvod | 2 |
| Teoretické ukotvení: hudba, politika a náboženství | 3 |
| a) Hudba jako forma politického protestu | 4 |
| b) Hudba a náboženství | 6 |
| Metodologie | 8 |
| Přehled zdrojů | 10 |
| 1. Představení kontextů | 11 |
| 1.1 Příklad hip hopu z USA a počátky v banlieues | 12 |
| 1.2 Banlieues | 13 |
| 1.3 Sekulární Francie | 14 |
| 1.4 Devadesátá léta: Vznik hardcore rapu | 15 |
| 1.5 Rap conscient | 17 |
| 2. Muslimští rappeři a <i>La Ligue</i> | 18 |
| 2.1 Médine | 19 |
| 2.2 Youssoupha | 22 |
| 2.3 Kery James | 24 |
| 3. Motivy písní | 27 |
| 3.1 Motiv kolonizace a války | 27 |
| 3.2 Motiv boje proti nenávisti | 29 |
| 3.3 Motiv peněz, konzumu a nerovnosti v showbyznysu | 30 |
| 3.4 Motiv konfliktu svobody vyjádření a laičité | 33 |
| 3.5 Motiv potřeby vzdělání | 37 |
| 3.6 Motiv islámu a terorismu X boj proti islamofobii | 38 |
| 3.7 Motiv diskriminace | 42 |
| 3.8 Další interpreti rapu conscient | 44 |
| Závěr | 44 |
| Summary | 46 |
| Použitá literatura | 49 |
| Seznam příloh | 59 |

Úvod

Bakalářská práce se zabývá tématem propojení hudby, politického protestu a náboženství ve Francii. Vzhledem k velmi specifické formě sekularizace¹ – laičité, jejíž principy se utužily zvláště po teroristických útocích islamistů od počátku 21. století, byla pro výzkum propojení těchto tří sfér zvolena právě Francie, jelikož se v ní výskyt jakéhokoliv propojení náboženství a politiky jeví jako poněkud paradoxní. Konkrétně se práce zaměřuje na případ 3 muslimských rapperů, kteří žánrově spadají pod francouzský politicky angažovaný rap conscient. Jedná se o hudební interprety tvořící v současnosti, přičemž všichni tři vybraní rappeři započali své kariéry v 90. letech 20. století. Jejich tvorba zároveň není nijak marginální, počty shlédnutí písní těchto rapperů na platformě Youtube se pohybují v milionech. Rappery také spojuje zkušenost se životem na francouzském předměstí, na kterém všichni tři vyrůstali jakožto přistěhovalci z bývalých francouzských kolonií či jejich potomci.

Cílem bakalářské práce je zjistit, za jakých okolností dochází k propojení politiky a náboženství v současné sekulární Francii. Vzhledem k tomu, že je zde propojení těchto dvou sfér značně problematické, práce se zabývá i tím, do jaké míry je přítomen motiv islámu v textech vybraných politicky angažovaných rapperů a zda jsou vůči nim vznesená obvinění z proselytismu či islámského fundamentalismu opodstatněná. Práce je rozdělena do 3 kapitol. V teoretickém ukotvení se zabývá průzkumem propojení hudby s politikou a náboženstvím v obecné rovině. Na základě předchozích vědeckých analýz zkoumá, jaké možné typy propojení hudební sféry s politickou či náboženskou jsou doposud známy, přičemž v závěru kapitoly se věnuje otázce, zda je možné prolnutí všech těchto tří sfér dohromady a proč je tento případ, zejména ve Francii, problematický. V první kapitole je představen kontext vývoje rapového žánru od jeho příchodu do Francie až po vznik rapu conscient v 90. letech 20. století, a zároveň je zde stručně popsán vývoj francouzské laičité. Jsou to právě tyto dvě oblasti, které je nutné kontextuálně důkladně prozkoumat, jelikož by teoreticky mezi sférou muslimského rapu conscient a laičité měl vyvstávat určitý konflikt. Ve druhé kapitole jsou představeni tři vybraní muslimští rappeři, často kolaborující pod zastřešujícím názvem La Ligue, a pozornost je zároveň zaměřena na kontroverzi, kterou všichni tři v minulosti několikrát vzbudili. Třetí kapitola se věnuje analýze motivů, které se často vyskytují v písních těchto tří rapperů. Tuto kapitolu zakončuje krátká podkapitola

¹ Oddělení církve od státu

srovnávající vybrané tři muslimské rappery se zbytkem scény rapu conscient.

Mezi hlavní důvody výběru tématu této bakalářské práce patří již zmíněná problematičnost výskytu propojení sfér politiky a náboženství ve francouzském kontextu, a zároveň velká specifická francouzského rapu conscient zrozeného na francouzském předměstí. Problematice francouzských předměstí je v akademickém výzkumu věnována poměrně velká pozornost, jedná se o téma široce diskutované a to nejen ve Francii. Nicméně to samé není možné konstatovat o rapu conscient nebo dokonce propojení islámu s tímto žánrem. Tomuto tématu se v akademické obci ještě zdaleka nedostalo dostatečné pozornosti a to i přes to, že jsou francouzská předměstí s rapem velmi úzce spjata. Tato práce se tedy snaží vytyčit prostor pro analýzu tohoto tématu a poskytnout nové podněty pro další výzkum v této oblasti.

Teoretické ukotvení: hudba, politika a náboženství

IFPI (Mezinárodní federace hudebního průmyslu) vydala 21. října 2021 tiskovou zprávu *Engaging with Music 2021*,² podle které průměrný hudební fanoušek stráví poslechem přibližně 18,4 hodin týdně. Tato studie zahrnuje 21 zemí, převážně evropských. Výkonná ředitelka IFPI Frances Mooreová řekla: „Jak se svět potýká s pandemií COVID-19, připomínáme si trvalou sílu hudby, která nás utěšuje, léčí a zvedá nám náladu. (...) Některé věci jsou nadčasové, jako síla skvělé písně nebo spojení mezi umělci a fanoušky (...).“³

Důležitost hudby pro lidskou civilizaci je tedy naprosto nezpochybnitelná. Jak píše James Garratt ve své knize *Music and Politics: A Critical Introduction*, je to hlavně díky její schopnosti podněcovat tělesné vjemy a ovlivňovat emoce, náladu a motivaci. O této emotivní stránce hudby a její politické účinnosti se vedou diskuze již od dob Platóna.⁴ Předmětem diskuze vědců je také nevědomé působení hudby na tělo. Někteří vědci považují hudbu za jakousi magickou sílu nebo drogu se schopností měnit náladu. Podle Friedricha Nietzscheho je hudba prostřednictvím svého působení na tělo schopna

² IFPI, „IFPI releases *Engaging with Music 2021*,“ <https://www.ifpi.org/ifpi-releases-engaging-with-music-2021/> (navštíveno 26. července 2022).

³ IFPI, „IFPI issues *Global Music Report 2021*,“ <https://www.ifpi.org/ifpi-issues-annual-global-music-report-2021/> (navštíveno 26. července 2022).

⁴ Garratt, James. *Music and Politics: A Critical Introduction*. (Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press, 2019): 18.

„způsobit, že subjektivita zmizí až do úplného sebezapomnění.“⁵ Brad Schreiber ve své knize *Music Is Power: Popular Songs, Social Justice and the Will to Change* také považuje hudbu za druh síly: „Hudba jsou zvukové vlny. Je to energie změněná v zábavu, matematika sloužící lidskému uchu. Je to síla, ale nejen zvuková síla nebo síla vyvolat emocionální odezvu či vzpomínku. Hudba je prazvláštním druhem síly a je vytvořena tak, aby řešila neduhy světa.“⁶

Předmětem diskuze vědců je kromě emocionální stránky hudby také její schopnost vytvářet jakési kolektivní vědomí a tedy i schopnost spojovat. Sarah Thornton v knize *Club Cultures: Music, Media and Subcultural Capital* popisuje rave hudbu a tanec jako prožitek sloužící k pozastavení racionality a vytvoření kolektivního stavu vědomí: „Neustálý pulz basů blokuje myšlenky, ovlivňuje emoce a vstupuje do těla. Podobně jako droga mohou tyto rytmy člověka ukolébat do jiného stavu.“⁷ Tato schopnost hudby vybízí k otázce, do jaké míry je možné prostřednictvím hudby lidi ovlivňovat, či jimi dokonce manipulovat. A to zase vede k otázce, do jaké míry je možné propojovat hudbu s politikou. Z totalitních režimů jsou známy případy využití hudby k propagandě, v dnešní době se objevují případy využívání hudby v politických kampaních. Nicméně tato práce se zabývá schopností hudby ovlivňovat spíše „zespoda“ a to zejména formou protestu.

a) Hudba jako forma politického protestu

Mezi sociálními vědci převažuje, podle Jamese Garratta, „mylná představa,“⁸ že politika v umění vždy znamená propagandu či indoktrinaci. Podle této převažující tendence by se měly sféry hudby a politiky překrývat jen v malém poli pomyslného Vennova diagramu (v matematice využíván jako schematické znázornění vztahů množin, v tomto případě by se jednalo o průnik dvou množin). James Garratt je ale názoru, že tyto dvě sféry ve skutečnosti interagují mnohem komplexněji a plynuleji, než naznačuje Vennův diagram.⁹ Nicméně i do představy pouhého překryvu v rámci Vennova diagramu je možné zařadit jako průnik hudby a politiky hudbu politickou (nebo také politicky angažovanou hudbu).

Garratt naráží i na problematiku toho, co je politika nebo politické, a co není. Podle něj

⁵ Nietzsche, Friedrich. *On the Birth of Tragedy and Other Writings*, ed. Raymond Geuss and Ronald Speirs, trans. Ronald Speirs (Cambridge, 1999): 17.

⁶ Schreiber, Brad. *Music Is Power: Popular Songs, Social Justice and the Will to Change* (New Brunswick: Rutgers University Press, 2020): 1.

⁷ Thornton, Sarah. *Club Cultures: Music, Media and Subcultural Capital* (Cambridge, 1995), str. 97.

⁸ Garratt, *Music and Politics: A Critical Introduction*, 34.

⁹ Garratt, 4.

mají současní politologové tendenci k zavedenému rozdělení na veřejnou a soukromou sféru ještě přidávat sféru třetí – občanskou společnost.¹⁰ Do té zařazují instituce a aktivity, které sice nejsou přímo součástí státního aparátu, ale přesto jsou svým způsobem veřejné. Tato občanská společnost zahrnuje nejen oblasti jako je náboženství či vzdělání, ale také odbory či organizace za sociální změny. Z tohoto pohledu sféra politiky, a tedy i politická hudba, přirozeně přesahuje vládní a stranickou politiku, zahrnuje sociální hnutí a veřejné formy uměleckého aktivismu. Do této oblasti by se tedy daly zahrnout i politicky angažované „protest songy“ (protestní písně), které zahrnují většinu tvorby pro tuto práci vybraných francouzských rapperů Médina, Youssouphy a Keryho Jamese. Chantal Mouffe tvrdila, že „nelze dělat rozdíl mezi politickým uměním a nepolitickým uměním, protože každá forma umělecké činnosti buď přispívá k reprodukci daného společenského uvažování – a v tomto smyslu je tedy politická – nebo přispívá k jeho dekonstrukci či kritice. Každá forma umění má tedy politickou dimenzi.“¹¹

Ve Spojených státech, odkud do Francie přišla hip-hopová kultura, má politicky motivovaná hudba podle Brada Schreibera původ v občanské válce a éře rekonstrukce. Například píseň „Sometimes I Feel Like a Motherless Child,“ která představovala jakousi žalostnou prosbu, vzešlou z podrobení otroků v Americe a strašlivého oddělení členů rodiny v tomto procesu, byla jednou z raných protestních písní. Nicméně mimo to se hudba soustředěná na sociální spravedlnost zhmotnila až v 10. a 20. letech 20. století, kdy se organizace práce střetla s brutalitou a útlakem.¹² Přestože protest může být omezován a potlačován vládami každého druhu, jeho povaha spočívá ve vzdorování autoritě a překonání státem schválených způsobů nesouhlasu. I když se protest může zdát jednoduše „rozšířením demokratických principů“, jak říká Ron Eyerman,¹³ jeho samotná existence poukazuje na selhání v rámci hlavních politických procesů. Protestní aktivismus, který je nucen fungovat mimo běžné kanály, vytahuje na veřejnost problémy a křivdy, které jsou vyloučeny nebo posunuty na okraj oficiálního politického diskurzu. Ačkoliv protestní hudba může sloužit i potřebám jiných typů skupin (např. politických stran a nátlakových skupin), její vývoj ve dvacátém století byl definován především vztahem k hnutí sociálních změn: například k hnutí pracujících či občanskoprávnímu hnutí. V dnešní době jsou nejčastější environmentální a antiglobalizační hnutí. Podle Garratta má protest (v rámci

¹⁰ Garratt, 6.

¹¹ Garratt, 36.

¹² Schreiber, *Music Is Power: Popular Songs, Social Justice and the Will to Change*, 2.

¹³ Garratt, 128.

výzkumu sociálních hnutí) tendenci být široce definován jako „veřejný, kolektivní projev, který vyzývá držitele moci, aby napravili nespravedlnost nebo křivdu.“¹⁴

Protestní písně tedy mohou být přímo propojeny s určitým sociálním hnutím. Nicméně míra, do jaké jsou hudebníci propojeni s takovým hnutím, se podstatně liší. R. Serge Denisoff ve svém článku *Protest Movements: Class Consciousness and the Propaganda Song* zmiňuje Martina Luthera Kinga, který v televizním rozhovoru mluvil o užitečnosti „písní svobody“ pro jeho hnutí: „Tyto písně svobody slouží k tomu, aby daly hnutí jednotu. Byly chvíle, kdy by takováto nejednota mohla nastat, pokud by bývalo nebylo sjednocující síly písní svobody a velkých spirituálů. Hnutí takovými písněmi také disponuje, jelikož mají tendenci dodávat odvahu a sílu pokračovat.“¹⁵ V roce 1962 folkový zpěvák Oscar Brand vtipkoval, že „protestní písně hýbou tělem, hýbou myslí a hýbou vládou“.¹⁶ Nicméně James Garratt se přiklání k tomu, že spíše než aby sama měnila svět, protestní hudba většinou podporuje širší práci hnutí za sociální změnu. Podle Brada Schreibera „hudba nikdy nebyla důležitějším prostředkem k nápravě společenských neduhů jako nyní. Hudební aktivismus není pouhou fází historie ani trendem, který brzy vymizí.“¹⁷

Lze tedy konstatovat, že sféry hudby a politiky se nevyhnutelně prolínají, ať už ve formě propagandy, politických kampaní nebo pro tuto práci klíčových protest songů. Vzhledem k tomu, že hlavní interpreti, na které se tato práce zaměřuje, jsou muslimové, další otázkou je, do jaké míry je možné propojení hudby z náboženstvím.

b) Hudba a náboženství

Jeanette S. Jouili ve svém článku *Rapping the Republic: Utopia, Critique, and Muslim Role Models in Secular France*¹⁸ poukazuje na to, že je v literatuře široce diskutována měnící se politika francouzského rapu, kterému od jeho počátku dominují děti postkoloniálních přistěhovalců. Tvrdí, že tento žánr kolísá od kulturní kritiky a politického protestu až po jeho možnou kooptaci politickým establishmentem, přičemž silná muslimská přítomnost a identita ve francouzském hip hopu je tématem, které dosud nebylo příliš prozkoumáno.

¹⁴ Garratt, 129.

¹⁵ Denisoff, R. “Protest Movements: Class Consciousness and the Propaganda Song.” *Sociological quarterly* 9.2 (1968): 243.

¹⁶ Garratt, 130.

¹⁷ Schreiber, 218.

¹⁸ Jouili, Jeanette S. “Rapping the Republic: Utopia, Critique, and Muslim Role Models in Secular France.” *French Politics, Culture & Society* 31, no. 2 (2013): 59.

Rapová hudba a náboženství bývají některými považovány za polární protiklady. Nicméně například Houston Baker a Michael Dyson tvrdí, že rapoví umělci jsou jakýmsi moderními grioty (vypravěči ve starověké Africe), a tvoří v souladu s dřívějšími tradicemi spirituality a blues.¹⁹ Gospel, rock, jazz, a žánry na ně navazující, vycházejí do velké míry z bluesu. Na určité úrovni si udržují tendenci prozkoumávat nejhlubší životní otázky, včetně těch náboženských, takže mohou skýtat určitou duchovní orientaci. V hudební produkci je možné vysledovat jistý zápas mezi posvátným a světským, který prostupuje i do současných forem hudby.²⁰

Anthony B. Pinn píše ve své knize *Noise and Spirit: The Religious and Spiritual Sensibilities of Rap Music*, že někteří, jako například Ernest Allen, zkoumali rapovou hudbu se zaměřením na černý nacionalismus, přičemž si všimli častého spojení s organizacemi Nation of Islam a Five Percent Nation. Stejně jako spirituály, blues a gospel je podle Pinna rapová hudba hluboce propojená s různými náboženskými tradicemi přítomnými v afroamerických komunitách.²¹ Dále je podle něj „hranice mezi náboženskou vírou a životní praxí často nejasná a lyrický obsah spojený s vyjadřováním vlastní náboženské vize často vytváří paradox. Nicméně je velmi pravděpodobné, že mnohé z toho, co je vyjádřeno v rapové hudbě, nelze brát doslovně. Stejně jako mnohé biblické příběhy, které mohou být dosti znepokojující, jsou-li brány doslovně. To ale neznamená, že by tito umělci neměli nést odpovědnost nebo by neměli být kritizováni za své chování a názory. Znamená to spíše, že bychom se měli snažit důkladněji rozpoznat často problematický vztah mezi teologickými výroky a praxí.“²²

Je historicky dokázáno, že hudba může být i zneužívána k šíření nejrůznějších myšlenek, včetně těch náboženských. Ralph C. Watkins píše ve svém článku *Rap, Religion, and New Realities*,²³ že v rapové hudbě existuje šířící se náboženský diskurz umělců, kteří tvrdí, že promlouvají jménem Boha. V rozhovoru pro *Vibe* v roce 2001 byl například rapper DMX dotazován, zda sám sebe vidí jako kazatele. Z jeho odpovědi je zřejmé, že se za kazatele považuje: „Ano, myslím, že ano, v posledních asi 15 letech mi to bylo říkáno. Že mě lidé vidí jako kazatele. Věřím tomu. Pán mě tu nenechal tak dlouho pro nic za nic.“²⁴ Anthony

¹⁹ Anthony B. Pinn. *Noise and Spirit: The Religious and Spiritual Sensibilities of Rap Music* (NYU Press, 2003): 1–2.

²⁰ Anthony B. Pinn, *Noise and Spirit: The Religious and Spiritual Sensibilities of Rap Music*, 8.

²¹ Pinn, 21.

²² Pinn, 19.

²³ Watkins, Ralph C. “Rap, Religion, and New Realities.” *Noise and Spirit* (2020): 185.

²⁴ Watkins, “Rap, Religion, and New Realities,” 185.

B. Pinn varuje, že „ortodoxní“ islám představuje jednu z rychle rostoucích náboženských skupin ve Spojených státech mezi Afroameričany a je zastoupen i v rapové hudbě. Nicméně většinou věřící rapperi nejdou dále, než k oslavám Malcolma X, učení Eliáše Muhammada, nebo k důležité roli sebepoznání jako klíče pro veškerý další vývoj, což je také jeden z prvků Nation of Islam.²⁵

Někteří vědci, například profesor Jon Michael Spencer, se domnívají, že neexistuje žádný jasný rozdíl mezi posvátným a světským, jelikož spolu splývají a to často na nečekaných místech: „Místa v sekulárním světě musí být také prozkoumána z hlediska odhalení věřících, pokud máme být někdy schopni porozumět tomu, co si lidé skutečně myslí z náboženské perspektivy a jak tyto myšlenky ovlivňují jejich chování v reálném světě.“²⁶ Tento názor by se dal srovnat s Garrattovým pohledem na propojení hudební sféry s politickou – opět zde neplatí zcela jasně Vennův diagram.

Jestliže je možné prolínání hudební a politické sféry, ale zároveň i prolínání hudební a náboženské sféry, mělo by být možné prolnutí všech tří sfér dohromady. Nicméně pro sekulární Francii, kde je velmi striktně oddělena církev od státu, je spojení náboženství s politikou značně problematické. Náboženství by mělo zůstat v soukromé sféře a nevstupovat do té veřejné. To dobře ilustruje zákon z roku 2004,²⁷ který na státních školách studentům zakázal nošení symbolů či oblečení, které by dávaly okázale najevo příslušnost k určitému náboženství. Od tohoto zákona je francouzská „laïcité“ (francouzská sekularizace) mnohem striktnější než kdy dříve. Proto člověku, který jakýmkoliv způsobem spojuje sféry náboženství a politiky, ve Francii velmi jednoduše hrozí nařčení z proselytismu (cílená snaha o získání stoupenců pro své náboženství).

Metodologie

Vzhledem k tomu, že ústředním bodem této práce je analýza hudebních textů a do jisté míry i jejich interpretace, je pro ni jednoznačně nejvhodnější metodou obsahová analýza. Na základě níže zmíněných argumentů několika autorů, byla zvolena konkrétně kvalitativní obsahová analýza. Nabízely se také metody jako diskurzivní analýza či

²⁵ Pinn, 15.

²⁶ Pinn, 21.

²⁷ Hromádka, Martin, „Francie zakázala na školách muslimské šátky,“ *iROZHLAS*, 10. února 2004, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/francie-zakazala-na-skolach-muslimske-satky_200402102126_mhromadka (navštíveno 26.07.2022).

kvantitativní obsahová analýza, nicméně ty byly po důkladném zvážení uznány za méně vhodné.

Siegfried Kracauer tvrdil, že kvantitativní přístupy k obsahové analýze byly často omezené. Argumentoval třemi klíčovými body: (1) že „význam nemusí být vždy zjevný;“ (2) že je tento význam „často složitý, kontextový, a přitom se nejlépe určuje v celku;“ a (3) že „smysluplný obsah se může v textu objevit pouze jednou, což nutně neznamená, že není důležitý nebo smysluplný.“²⁸ Proto Kracauer argumentoval pro rozvoj kvalitativních přístupů k obsahové analýze. Philipp Mayring, německý psycholog, který poprvé užil tento termín v roce 1983, popsal kvalitativní obsahovou analýzu *jako soubor technik sloužící k systematické analýze textů mnoha druhů, které se zabývají nejen zjevným obsahem, ale také tématy a základními myšlenkami vyskytujícími se v textech jako primární obsah.*²⁹ Kvalitativní obsahová analýza nevyužívá statistických analytických metod. Tato definice činí kvalitativní analýzu obsahu podobnou, ale zároveň odlišnou od několika dalších metod kvalitativního výzkumu. Například diskurzivní analýza se oproti ní zaměřuje spíše na prvky a formy řeči, na rozdíl od zaměření na význam v analýze obsahové.

Veškerý kvalitativní výzkum se zabývá obsahem textů, ať už jsou „texty“ knihy, obrázky, zvukové soubory, video soubory nebo jiná média. Metody kvalitativního výzkumu mohou popisovat obsah nalezený v textech, mohou shrnout klíčová témata v nich nalezená, zkoumat proces či formu předávání obsahu nebo se snažit o vytvoření konceptualizace obsahu.³⁰ Přístupy ke kvalitativní obsahové analýze se různí. Autoři mohou kódování zakládat na teorii a dedukci, nebo ho mohou opírat o data a induktivní metody, někdy ale dokonce volí kombinaci obou přístupů. Těžiště kvalitativní analýzy obsahu tkví nejčastěji v identifikaci kategorií nebo témat, která shrnují obsah nalezený v úplném souboru dat a zvýrazňují klíčový obsah.³¹

Práce si tedy neklade za cíl zanalyzovat jazyk a způsoby vyjadřování konkrétních rapperů, ale spíše se obecněji zaměřit na významy, motivy a sdělení jednotlivých písní. To je možné nejen prostřednictvím vlastní (a tedy nutně subjektivní) analýzy, ale také za využití analýz dřívějších autorů či vlastních vyjádření rapperů v médiích.

²⁸ Drisko, James W, and Tina Maschi. “Qualitative Content Analysis.” *In Content Analysis* (New York: Oxford University Press, 2015), 84.

²⁹ Mayring, Philipp. *Qualitative Inhaltsanalyse, Grundlagen und Techniken*, 11th ed. (Weinheim: Beltz, UTB, 2010): 633.

³⁰ Drisko, „*Qualitative Content Analysis*,“ 84–85.

³¹ Drisko, 89.

Na základě vlastní kvalitativní obsahové analýzy, podepřené dřívějšími analýzami zahraničních akademiků, bude z jednotlivých písní vybráno několik hlavních motivů, které budou posléze popsány z kontextuálního hlediska. Budou tedy popsány i okolnosti, které mohly ovlivnit dané rappery ve výběru právě těchto motivů. Motivy budou podepřeny výstupy z rozhovorů s rappery či dřívějšími akademickými články. V závěru této práce budou zodpovězeny již výše zmíněné výzkumné otázky: Za jakých okolností dochází k propojení politiky a náboženství v současné sekulární Francii? Do jaké míry je přítomen motiv islámu v textech vybraných politicky angažovaných rapperů? Jsou obvinění z proselytismu a islámského fundamentalismu pravicových a radikálně pravicových stran vůči těmto rapperům opodstatněná?

Výběr písní probíhal náhodně, nicméně prostupuje napříč všemi studiovými alby vybraných rapperů. Z Médinových 8 studiových alb, která dohromady obsahují 111 písní, bylo analýze podrobena 57 písní. Ze 7 studiových alb Keryho Jamese, která dohromady obsahují 100 písní, bylo zanalyzováno 46 písní a k tomu jeden singl. Z Youssouphových 6 studiových alb, která dohromady obsahují 91 písní, bylo podrobena analýze 42 písní. V příloze této práce je umístěn seznam všech těchto písní, nicméně v rámci délky bakalářské práce byl ke každému motivu vybrán jako příklad pouze jeden úryvek od každého z rapperů.

Přehled zdrojů

Práce čerpá z primárních i sekundárních zdrojů. Kontextuálně se opírá především o literaturu sekundární, přičemž v některých případech, zejména u biografii vybraných interpretů, se opírá i o dobové články, rozhovory, stránky radiových stanic či jiné neakademické zdroje, které mohou skýtat určitou politickou zaujatost. S tímto neobjektivním faktorem práce musí počítat, jelikož vzhledem k současnosti a nedostatečné prozkoumanosti v akademické sféře k tématu zatím neexistuje dostatek akademických zdrojů. Velkou inspirací této práci byly články *Not Condemned to Fail: Examples of 'Rapped' Resistance and Cultural Uplift in French Hip-Hop* Scootera Pégrama a *Rapping the Republic: Utopia, Critique, and Muslim Role Models in Secular France* Jeanette S. Jouili, protože se oba věnují analýze textů francouzských rapperů, včetně dvou ze tří pro tuto práci vybraných – Médina a Youssouphy. Z hlediska teorie a metodologie byla pro práci největší inspirací kniha *Content Analysis* Jamese W. Driska a Tiny Maschi.

V teoretickém ukotvení, zkoumajícím propojení hudby s politikou v obecné rovině, se tato

práce opírá zejména o knihu *Music and Politics: A Critical Introduction* Jamese Garratta a knihu *Music Is Power: Popular Songs, Social Justice and the Will to Change* Brada Schreiber. Při zkoumání propojení hudby a náboženství práci pak nejvíce posloužila kniha *Noise and Spirit: The Religious and Spiritual Sensibilities of Rap Music* Anthonyho B. Pinna. V první kapitole práce nejvíce využívá kontext převzatý z knih *Le Rap: Une esthétique hors la loi* Christiana Béthune a *Une histoire du rap en France* Karim Hammou. Pro druhou kapitolu jsou, kromě již zmíněných titulů *Not Condemned to Fail: Examples of 'Rapped' Resistance and Cultural Uplift in French Hip-Hop* Scootera Pégrama a *Rapping the Republic: Utopia, Critique, and Muslim Role Models in Secular France* Jeanette S. Jouili, zásadní zejména rozhovory a neakademické články na internetových stránkách. V kapitole třetí, která se věnuje analýze písní a vybírá z nich hlavní motivy, pak práce čerpá zejména z primárních zdrojů. Je to zejména platforma Youtube, kde jsou nahrané videoklipy k písním jednotlivých rapperů, a poté stránka Genius, kde je možné najít nejen texty k písním, ale v mnoha případech i jejich rozbor a kontext vzniku.

1. Představení kontextů

Na úvod je potřeba objasnit rozdíl mezi rapem a hip-hopem. Rap je způsobem vyjádření, zatímco hip-hop je celým zastřešujícím kulturně-uměleckým hnutím, které zahrnuje čtyři hlavní způsoby vyjádření: rap, deejaying (včetně beatboxu), tanec a výtvarné umění (grafitti), které se odráží například i v kreativním výběru oblečení.³²

Historie slova „rap“ sahá do 40. let 20. století, kdy bylo toto slovo užíváno k popisu projevu, jež není zpívaný ani mluvený a který je pronášen v souladu s rytmem. Rapová performance se začala rozvíjet v New Yorku v 70. letech 20. století.³³ Rap byl brzy celosvětově zpopularizován diskografickými nahrávkami, které napomohly vzniku rapu jako nezávislému hudebnímu žánru, který se v dnešní době dělí na další subžánry. Francii se podařilo vytvořit svůj vlastní velmi specifický druh rapu, který byl formován zejména ve velmi multikulturních a multietnických oblastech francouzských předměstí, jejichž existence je spojena s francouzskou dekolonizací a imigrací. Ve Francii je dnes hip-hopová kultura nesmírně populární, svědčí o tom i fakt, že je druhým největším světovým

³² Pinn, 13.

³³ Hammou, Karim. *Une histoire du rap en France* (La Découverte, 2014): 9.

konzumentem a producentem tohoto žánru hned po Spojených státech amerických.³⁴

1.1 Příchod hip hopu z USA a počátky v banlieues

Hip-hopový žánr se zrodil z původních velkých tanečních setkání pořádaných karibskými imigranty v New Yorku v 70. letech 20. století.³⁵ Tento nový rytmický způsob nakládání s texty se brzy proměnil v typ hudby spojené se shromažďováním a „rapováním“ za sociální spravedlnost a kulturní hrdost. Propojením hudebního média a poetických veršů především mladí lidé poukazovali na potíže a nespravedlnosti, kterým čelili na ulicích svých čtvrtí. Dříve to byl rock-and-roll či folk, které usilovaly o sociální změny prostřednictvím veršů, nicméně hip-hop byl oproti nim žánrem stvořeným imigranty tmavší barvy pleti. A právě těmto znevýhodněným mladým lidem, žijícím na okraji městské společnosti, poskytl hlas, určitý druh autority a pocit síly.

Do Francie rap z USA přišel v 80. letech,³⁶ kdy zde američtí umělci začali provozovat koncerty. Rap se ve Francii rychle ujal a jeho popularita rostla. Zásahu na tom měla především média, která měla zpočátku o tento nový žánr zájem. Co se týče hip-hopových úspěchů, tak se ale nejrychleji ujal a stal populárním tanec. Jeden z prvních DJů, který získal mezinárodní ohlas, byl Africa Bambaataa³⁷, který mimo jiné často navštěvoval Paříž. Africa Bambaataa byl jedním ze stvořitelů hip-hopu v New Yorku a kromě toho byl také zakladatelem Mezinárodního Zulu hnutí, jehož hlavním cílem bylo poukazovat prostřednictvím hip-hopu na sociální problémy a propagovat hodnoty jako mír, láska, respekt nebo jednota. Právě toto poslání přirozeně přitahovalo mladé lidi ze zanedbávaných a utlačovaných pařížských předměstí. Vzhledem k tomu, že lidé tmavší barvy pleti byli ve francouzské popkultuře prakticky neviditelní a sociální problémy existující na předměstích, jako vyloučení nebo rasismus, byly všemi politickými stranami ignorovány, hip-hop a pozitivní poselství, které představoval, rychle získaly na popularitě.

Nicméně do konce 80. let byl ve Francii rap především hudbou diskotékovou, na kterou tančili mladí lidé, díky čemuž se dostal do povědomí a posléze poskytl prostor pro více uvědomělou performance. Prvními rappery, co se dostali do širšího povědomí a získali

³⁴ Pégram, Scooter. “Not Condemned to Fail: Examples of ‘Rapped’ Resistance and Cultural Uplift in French Hip-Hop.” *Journal of Poetry Therapy* 24, no. 4: 241.

³⁵ Pégram, “Not Condemned to Fail: Examples of ‘Rapped’ Resistance and Cultural Uplift in French Hip-Hop,” 240.

³⁶ Pégram, 241.

³⁷ Pégram, 241.

jistou mediální propagací, byli rappeři mainstreamu jako MC Solaar³⁸ se svojí písní v tanečním duchu *Bouge de là*. Bylo to ale hlavně díky jeho komerčním úspěchům. Rýmy vytvářené MC Solaarem měly velmi zjednodušenou strukturu, byly plné kreativních slovních hříček a všechna jeho vydání se vyhýbala vytváření jakékoli kontroverze. Zde je důležité podotknout, že ve Francii, na rozdíl od Spojených států amerických, rap nepřišel z ulice. Přišel nejdříve jako produkt z USA a byl propagován médii jako produkt určený ke konzumaci.³⁹ Rap se zároveň stal populárním díky programu *Hip-hop* pořádaného na TF1 (1984-1986).⁴⁰

Do kontextu francouzského hip-hopu jednoznačně spadá problematika francouzských předměstí, která je v písních většinou artikulována. Bylo to právě předměstí, kde rap a hip-hop obecně nejhluběji zapustily kořeny. A právě prostředí hrálo hlavní roli v utváření identit jednotlivých rapperů.

1.2 Banlieues

Při zkoumání hip-hopové hudby ve Francii je potřeba pojmout geografický a sociální prostor, ze kterého je většinou generována. Proto je potřeba definovat slovo „banlieue“ (francouzské předměstí) a prozkoumat jeho roli a místo ve francouzské sociální struktuře. Severoamerický koncept předměstí je obecně definován jako převážně monokulturní oblast střední třídy s širšími prostory, než jaké je obvykle vidět ve více multikulturním (a často kulturně segregovaném) a přeplněném městě. Ve Francii je tomu naopak. Vysoká koncentrace imigrantů a černochů žije především v chudých předměstských oblastech kolem Paříže a dalších měst, přičemž se často tísní v malých bytech umístěných ve výškových komplexech známých jako „cités“.⁴¹

Scooter Pégram ve svém článku⁴² *„Not Condemned to Fail: Examples of ‘Rapped’ Resistance and Cultural Uplift in French Hip-Hop,“* s odkazy na další výzkumníky podporující toto tvrzení, poukazuje na skutečnost, že mladí lidé z banlieues trpí institucionální diskriminací, nízkým dosaženým vzděláním a vysokou nezaměstnaností. Na pařížském předměstí Clichy-sous-Bois je míra chudoby 80 % a nezaměstnanost mezi etnokulturní mládeží je ještě vyšší. Údaje z dalších předměstských obcí v okolí Paříže

³⁸ Pégram, 242.

³⁹ Béthune, Christian, „Made in France,“ In *Le Rap. Une esthétique hors la loi*. (Paris: Autrement, 2003): 207.

⁴⁰ Béthune, „Made in France,“ 208.

⁴¹ Pégram, 243.

⁴² Pégram, 243.

vykazují podobné negativní statistiky. Na základě těchto údajů tedy Pégram, s potvrzením dalších výzkumů, odhaduje, že mladí z banlieues mají jen malé vyhlídky na úspěch, a proto jsou systémem dopředu odsouzeni k selhání. Tento druh vyčleňování pouze přispívá k větší sociální separaci a rozdílu mezi Paříží a jejím předměstím, a tím i k utváření „nebezpečného“ segmentu francouzské společnosti s negativním postojem vůči státním institucím. K potvrzení tohoto argumentu dále Pégram uvádí statistiky z dalších výzkumů.⁴³ 77% dotazovaných mladých lidí z předměstí v tomto výzkumu uvedlo, že zůstávají silně vázáni na svůj kulturní původ, méně než 30 % mělo nějaký druh blízkého přátelského kontaktu s příslušníky většinové kultury a více než polovina (59 %) nevěřila, že mají ve Francii stejné šance na úspěch a vzestupnou mobilitu.

1.3 Sekulární Francie

Při jakékoliv debatě o náboženství ve Francii a zvláště pak při debatě o francouzském přístupu k islámu, je nutné vzít v potaz termín francouzské „laïcité.“ Francie jako sekulární stát se postupně vyvíjela od Francouzské revoluce v roce 1789, přes Zákon o odluce církví a státu v roce 1905,⁴⁴ až po dekolonizaci v 20. století a současné tendence v přístupu vůči islámu (viz již výše zmíněný zákon z roku 2004). Francouzská laïcité je velmi specifickým druhem sekularismu. Co se týče Zákona o odluce církví a státu, jeho interpretace jsou dodnes nejednotné a Francouzi jsou ohledně významu laïcité rozděleni. Někteří laïcité vnímají jako „přísnou státní neutralitu v náboženských záležitostech,“ jiní jako „zasahování státu do náboženských záležitostí na ochranu občanů před církví“ a další naopak jako „odpor vůči náboženským manifestacím ve veřejné sféře.“⁴⁵

Vzhledem k tomu, že Francie je oficiálně sekulárním státem, vláda nevede prakticky žádné statistiky, jež by kategorizovaly společenské problémy, jelikož souvisejí s různými etnokulturními skupinami. Stát dává přednost seskupení celé populace do jedné. Například statistická data zabývající se otázkami, které se zaměřují na pohlaví nebo etnickou příslušnost, pokud jde o nezaměstnanost, dosažené vzdělání, příjem atd., z národního hlediska prakticky neexistují, ačkoli obecná data týkající se celé francouzské populace jsou snadněji dostupná. Bez jakékoli oficiální statistiky, kterou lze použít jako základ, je proto pochopení společenských problémů mezi různými sektory francouzské populace velmi

⁴³ Pégram, 243.

⁴⁴ Tolan, John. „A French Paradox? Islam and Laïcité.“ *Georgetown journal of international affairs* 18, no. 2 (2017): str. 43.

⁴⁵ Tolan, „A French Paradox? Islam and Laïcité,“ str. 41.

obtížné. Ta hrstka dat, která kategorizují lidi podle etnické příslušnosti nebo pohlaví, byla primárně nashromážděna agenturami sociálních služeb nebo akademickými výzkumníky, tedy ne státem.⁴⁶

Jak již zmíněno výše, na rozdíl od Spojených států amerických, kde mají jednotlivé komunity odlišující se etnicky, jazykově, nábožensky atp. tendenci se sdružovat a separovat se od těch ostatních, Francie usiluje o integraci, potažmo asimilaci, a odmítá tyto komunity považovat za autonomní entity v rámci národa. Francouzi jsou jeden národ. A francouzská předměstí jsou plná přistěhovalců různých etnik a kultur, přičemž zde všichni žijí dohromady a neseparují se. Spojují je přitom podobné problémy (chudoba, nezaměstnanost, atd.). Proto není překvapující, že se hip-hopová kultura stala velmi multietnickou, což se odráží i ve složení jednotlivých rapových skupin. I touto multietnicitou a „barevností“ se francouzský rap odlišuje od toho amerického. Jako příklad může posloužit skupina IAM z předměstí Marseille, založená v roce 1989, která obsahovala členy opravdu různorodých původů: italského (Akhenaton), madagaskarského (Shurik'n), španělského (Khéops), pied-noir (Imhotep) a senegalského (Kephren). Všichni tito členové nicméně tvořili dohromady ve francouzském jazyce.⁴⁷ Byl to právě francouzský jazyk, který se stal nástrojem k utváření rapperské jednoty.

1.4 Devadesátá léta: Vznik hardcore rapu

Od počátku 90. let 20. století francouzský rap explodoval. Po mezinárodním úspěchu MC Solaara, francouzští hip-hopoví umělci získávali na popularitě. Francouzští rappeři nejdříve jezdili pro inspiraci do USA, ale posléze si francouzský rap utvořil svůj vlastní specifický styl. Začal se rozvíjet do různých podob, diverzifikoval se ve stylu, zvuku i obsahu. Proměňovaly se i texty písní a jejich témata. V mainstreamových písních se nejdříve řešila témata jako tlaky související s ženskou módou a tělesnou image (např. *Victime de la mode* od MC Solaara),⁴⁸ nicméně postupně začínaly vznikat serióznější politicky angažované texty nebo dokonce sociálně motivované rapované manifesty nově vznikajících „hardcorových“ skupin.

Tento nový hardcore segment francouzského hip-hopu otevřeně diskutoval o rozdělovacích tématech, jako je rasismus, diskriminace, špatné zacházení ze strany policie atd. Jejich

⁴⁶ Pégram, 242.

⁴⁷ Béthune, 213.

⁴⁸ Pégram, 242.

písně tak akcentovaly potíže mnoha mladých lidí z banlieues. Texty tehdejších (ale často i současných) hip-hopových písní popisovaly každodenní život, kterému čelí mladí lidé z předměstí, a místo toho, aby podporovaly mír a lásku, jako tomu bylo u amerického Africa Bambaataa, otevřeně vybízely k odporu a rebelii. Soustředili se tak na reálná sociální, politická a kulturní témata. Hip-hopoví rapperi se tak stali jakýmiś „porte-paroles“ (mluvčími) předměstské kultury a etnokulturní mládeže ve Francii. Devadesátá léta se navíc nesla v krizovém duchu, rostla nezaměstnanost a zároveň podpora krajně pravicových stran, které vinily za nezaměstnanost právě přistěhovalce. V devadesátých letech také rostla policejní brutalita a začalo období nepokojů. To bylo vyobrazeno nejen v politicky angažovaných rapových písních, ale i v jiných uměleckých médiích jako je například film. Jedním z nejznámějších je film *La Haine* režiséra Mathieu Kassovitze⁴⁹ založený na reálném příběhu.

Navzdory realistickému lyrickému přístupu akcentujícímu skutečné sociální problémy se rapperům, a to hlavně těm hardcorovým, ve Francii často dostávalo nepřátelského přijetí ze strany většinové společnosti, médií i vlády. Jedna z nejkontroverznějších epizod týkajících se potlačeného odporu je spojena s populární skupinou Suprême NTM⁵⁰ pocházející z předměstí Seine-Saint-Denis severně od Paříže. NTM lze považovat za vůbec první skupinu hardcore subžánru, která se těšila široké popularitě. Samotná zkratka „NTM“ (Nique Ta Mère / Šukej tvojí matku) vybízí ke konfrontaci. Tato skupina si vybuodovala kariéru tím, že povzbuzuje mládež z předměstí, aby se bránila, jakýmikoli možnými prostředky. Mnoho textů NTM vyzývá k otevřenému vzdoru proti policii, například v písni *Police*.

V důsledku tohoto přístupu byla skupina opakovaně cenzurována. Poté v roce 1996,⁵¹ po koncertu proti rasismu, který protestoval proti zvolení krajně pravicové strany FN (Front National), byli členové NTM zatčeni, souzeni a nakonec i odsouzeni na 6 měsíců do vězení na základě zřídka používaného francouzského zákona, který zakazuje projevy propagující násilí. Tato událost se stala známou jako „L’Affaire NTM“ a vyvolala celonárodní debatu o tématech rasy, integrace a svobody slova. Celá aféra nakonec přinesla větší popularitu NTM a zvýšila všeobecné povědomí o rapu jako takovém. Nicméně zároveň díky vysoké medializaci byl hip-hop po této aféře silně stereotypizován a velkou částí populace

⁴⁹ Pégram, 245.

⁵⁰ Pégram, 245.

⁵¹ Pégram, 245.

zaškatulkován jako „deviantní žánr mladých lidí z banlieue.“ V návaznosti na tuto aféru byli i další rappeři terčem cenzury kvůli jejich „urážlivým“ a „provokativním“ textům (například Assassin nebo Sniper). Ve výsledku ale jen málo z obvinění vedlo k něčemu podstatnému, kromě toho, že přivedlo více posluchačů hip-hopu. V důsledku masové popularity paradoxně skupina NTM upravila svůj styl a začala rapovat umírněněji.

1.5 Rap conscient

Kromě hardcore rapu, který vycházel spíše s anarchismu a vybízel k pošlapávání institucionálních symbolů jako jsou policie, justice, škola, vězení, vláda, parlament či zákony, se zde utvářela také umírněnější forma politicky angažovaného rapu: rap conscient. Ten na rozdíl od hardcore rapu nevybízel k přímé rebelii proti systému, která vzbuzovala tolik negativní kritiky, ale spíše se snažil o povznesení a motivaci mladých lidí z banlieues bránit se prostřednictvím mysli a tudíž vzdělání. Jednou ze známých rapových písní tohoto druhu je píseň Keryho Jamese „Banlieusards.“⁵²

Kery James a další interpreti rapu conscient se snažili povzbudit k jiné formě rezistence. Ke zlepšení dle nich nedojde pomocí násilí, ale pomocí edukace a tvrdé práce. Kery James stejně jako ostatní kritizuje koloniální minulost Francie, současnou politiku, sociální problémy v banlieues, nezaměstnanost, diskriminaci a nerovnost. Nicméně dle něj je lepším způsobem, jak tím bojovat, vypracování se, tvoření místo ničení a podnikání místo fyzického násilí. Snaží se předměstskou mládež podpořit v tom, aby se nevzdávali, i přesto, že budou muset pracovat dvakrát více než běžní francouzští občané.⁵³

Rap conscient vzniká v banlieues a zpočátku jen a pouze pro banlieues. Díky němu začíná vzdělání v těchto oblastech nabývat na důležitosti, jelikož ukazuje, že právě vzdělání je cestou, jak uspět i přes všechny překážky. Je potřeba se učit, aby bylo možné vznášet požadavky a reálně něco změnit. Mladí rappeři se kromě historie začínají zajímat především o jazyk. I přesto, že volí francouzštinu jako jazyk pro své písně, tak tento jazyk zároveň zpochybňují. Kritizují „imperialismus“ standardní francouzštiny, která je represivní a omezující, a naopak oživují klasickou francouzštinu, kterou shledávají mnohem poetičtější. Inspirují se v básnicích jako Baudelaire nebo Ronsard,⁵⁴ ale zároveň používají slova francouzského argotu, zejména známý „verlan“ (od slova l'envers =

⁵² Pégram, 247.

⁵³ Pégram, 249.

⁵⁴ Béthune, 218.

obráceně), který převrací sled písmen ve slově. Dále využívají slova převzatá z arabštiny, afrických dialektů, ale i z angličtiny.

Po nepokojích v roce 2005, které se dají považovat za vyvrcholení napětí mezi předměstími a policií, francouzská vláda přislíbila investice do ekonomického rozvoje banlieues a zlepšení místních podmínek, aby předešla dalším nepokojům. Nicméně tento krok nestačil k tomu, aby došlo ke změně názorů a předsudků většinové francouzské společnosti, která vnímala, za značného přispění médií, slovo „Banlieusard“ (člověk z předměstí) čistě pejorativně. Stereotypizování ohledně banlieues je častým tématem písni rapu conscient. Předsudky ohledně mladých lidí z předměstí často zahrnují nedůvěru, podezřívavost, obavy z násilí či okradení. Tyto předsudky jsou zároveň propojeny s rasismem. Člověk tmavší barvy pleti je okamžitě onálepkován etiketou Banlieusard. Vydání písně *Banlieusards* rappera Keryho Jamese napomohlo čelit vnímání tohoto slova v pejorativním zabarvení. Píseň měla napomoci „navrácení zpátky“ tohoto slova do původního významu. Písně podobného typu sloužily k tomu, aby mládeži z drsných podmínek francouzských předměstí dodávaly sílu a motivaci dosáhnout životních úspěchů i přes všechny překážky.

Oproti žánrům jako je gansta rap nebo rap „encli“ (client – chodí na předměstí jenom kupovat drogy) se rap conscient snaží přinést nějakou „message“ (poselství), donutit posluchače přemýšlet o politických a sociálních otázkách a kritizovat nakládání státu s těmito otázkami.⁵⁵ Jedná se o rap politicky angažovaný. Mezi jeho interprety patří i tři muslimští rapperi, kteří jsou ve francouzském prostředí poměrně úspěšní (mají statisíce až miliony shlédnutí na platformě Youtube), nicméně zároveň často bývají považováni za kontroverzní. Zejména rapper Médine, který je často obviňován z přílišné agresivity ve svých písních a z vybízení k nenávisti.

2. Muslimští rapperi a *La Ligue*

La Ligue v sobě spojuje rapperské trio Médina a Youssouphy a Keryho Jamese.⁵⁶ Tito tři rapperi stále vedou sólové kariéry, nicméně často spolu kolaborují a několikrát společně vystoupili v debatách. Symbolem jejich kolaborace je píseň *Contre nous*, vydaná v roce

⁵⁵ Savoie-biblio, „Le rap français,“ článek <https://www.savoie-biblio.fr/ressources/le-rap-francais.aspx> (navštíveno 25.07.2022).

⁵⁶ Libération, „Médine, Youssoupha, Kery James : les excitants sociaux,“ Blog „Humeurs noires,“ https://www.liberation.fr/debats/2018/04/12/medineyoussoupha-kery-james-les-excitants-sociaux_1815566/ (navštíveno 26.07.2022).

2013,⁵⁷ ve které rappeři společně vystupovali proti fámám, pomluvám, šíření nenávisti i závisti, a snaze o rozdělování jejich komunity. Celá píseň se nese v duchu „na oko“ dohadování se o tom, kdo je nejlepší a kdo se koho snaží překonat. Tímto způsobem rappeři satiricky kritizují tendence ke srovnávání a soutěžení mezi sebou, ze kterého jsou často, zejména médií, obviňováni. V refrénu tedy po výsměšném „na oko“ dohadování, demonstrují to, že se spojili a že jsou teď jako *La Ligue* silnější vůči všem falešným pomluvám. Mimo to má *La Ligue* především bojovat proti islamofobii.

La Ligue: *Contre nous*

Y'a des rumeurs entre vous, y'a des rancœurs entre vous / Jsou mezi vámi fámy a zášť'

(...)

Les internautes, la radio, la parano entre vous / Uživatelé internetu, rádio, paranoia

Eh, et à quoi bon de se tuer dans cette épreuve / Jaký má smysl si navzájem podrážet nohy

Pour le fric, pour les clics, pour le buzz / Pro peníze, pro klikání, pro vzruch

Y'a l'estime entre nous / Je mezi námi úcta

Pas besoin de clash entre nous / Není potřeba střetů mezi námi

Avant c'était eux contre nous maintenant c'est nous contre nous / Předtím to byli oni proti nám, teď jsme to my proti nám

Médine Kery, Youss'

Médine, Kery, Youss'

Face au gling gling du bling bling, on vient se liguer!⁵⁸ / Čelem ke gling gling a bling bling, jsme se spojili!

2.1 Médine

Médine Zaouiche (alias Médine), narozen 24. února 1983 v Havru,⁵⁹ je francouzský rapper s alžírskými kořeny. Je jedním z interpretů politicky angažovaného rapu conscient. Médine v Havru vyrůstal v panelovém domě ve čtvrti Caucriauville.⁶⁰ Jeho rapperská kariéra započala u skupiny *La Boussole* z Havru, v jejichž albech se několikrát objevil. *La Boussole* stejně tak stojí za nezávislým labelem *Din Records*, založeným roku 2002,⁶¹ jež jako první zprodukoval Médinovu hudbu a pokračoval v tom po celou jeho dosavadní

⁵⁷ Radio France, „Youssoupha: "Si t'entends que l'album de La Ligue ne sortira jamais, calomnie",“ <https://www.radiofrance.fr/mouv/youssoupha-si-t-entends-que-l-album-de-la-ligue-ne-sortira-jamais-calomnie-4807535> (navštíveno 26.07.2022).

⁵⁸ *La Ligue*, „Contre nous“, text písně, <https://genius.com/La-ligue-contre-nous-lyrics> (navštíveno 30.07.2022).

⁵⁹ Rapologie, „Médine : Biographie“, <https://rapologie.fr/medine> (navštíveno 29.07.2022).

⁶⁰ Rapologie, „Médine : Biographie.“

⁶¹ Rapologie, „Médine : Biographie.“

kariéru. Již jeho první sólové projekty jako *11 septembre, récit du 11e jour*⁶² či *Jihad, le plus grand combat est contre soi-même*⁶³ vyvolaly polemiku a kontroverzi.

Médine je kontroverzní i svým vzhledem, který kopíruje stereotypní pohled na „nebezpečné“ a „násilné“ Muslimy. Má vyholenou hlavu, dlouhé tmavé vousy a svalnatou pevnou postavu.⁶⁴ Podobně jako jeho vrstevníci z předměstí, začal s rapem jako s koníčkem již v mladém věku a studijní výsledky pro něj tehdy nebyly prioritou. To se změnilo až později, z textů písní a rozhovorů jsou patrné dva hlavní přelomové body v jeho životě. Za první označuje 11. září a jeho následky, zejména negativní mediální pokrytí muslimů s jeho dopady, které zažil na vlastní kůži. Jak prozrazuje ve své písni *Arabospiritual*, v této době pocítil nutnost si dát pauzu od rapu a chvíli se soustředit na náboženství. Druhým zlomem pro něj bylo objevení autobiografie Malcolma X, což je dílo, které četl v přibližně stejné době. Od té doby se začal klást větší důraz na vzdělání a seberozvoj, jelikož ho uchvátil Malcolmův intelektuální rozvoj ve vězení.⁶⁵ To se odráží i v Médinových textech, kde se kromě kritiky diskriminace ve Francii objevují i příklady z historie diskriminace ve Spojených státech. Médina také od počátku zajímala koloniální a postkoloniální historie, přičemž se i právě touto problematikou zabývá ve svých písních. Po již zmíněné „pauze od rapu“ Médine v roce 2004 vydal své první sólové album *11 Septembre*, které udalo tón jeho dosavadnímu stylu v duchu rapu conscient s texty neúnavně kritizujícími stát, moc i společnost. Stejně jako ostatní rapperi rapu conscient tedy Médine klade důraz na vzdělání, jelikož získávání znalostí je podle něj klíčové k revizi mylných představ o minulosti. Své texty, jak tvrdí,⁶⁶ opírá o předchozí důkladný výzkum a rešerše. Kromě francouzštiny do nich přimíchává arabské i anglické výrazy, či slang z banlieue. Jsou často satirické či humorné, ale ještě častěji nazlobené, jelikož v nich kritizuje nespravedlnost a požaduje nápravu pro utlačované.

Médine z vybraných třech rapperů asi nejvíce navazuje na hardcore rap a dal by se považovat za rappera na pomezí hardcoru a rapu conscient. Násilí, které prostupuje jeho

⁶² Giovanni, Gauhy, "Médine explique l'album '11 septembre,' Entretien exclusif avec Médine," *Saphirnews*, 19. července 2005, https://www.saphirnews.com/Medine-explique-l-album-11-septembre_a1362.html (navštíveno 26.07.2022).

⁶³ Dagorn, Gary. „Le rappeur Médine au Bataclan : la polémique en quatre questions.“ *Le Monde*, 13. června 2018, https://www.lemonde.fr/politique/article/2018/06/12/le-rappeur-medine-au-bataclan-la-polemique-en-quatre-questions_5313815_823448.html (navštíveno 29.07.2022).

⁶⁴ Jouili, Jeanette S. "Rapping the Republic: Utopia, Critique, and Muslim Role Models in Secular France." *French Politics, Culture & Society* 31, no. 2 (2013): 66.

⁶⁵ Jouili, "Rapping the Republic: Utopia, Critique, and Muslim Role Models in Secular France," 66.

⁶⁶ Jouili, 67.

styl, má být součástí jeho snahy zaměřit pozornost publika na vážnost politické situace.⁶⁷ Jeho texty jsou některými považovány za násilné, provokativní a kontroverzní. K tomu se Médine vyjadřuje následovně:

*Arrivé à un moment, on se devait d'être violent. (...) Certes il faut dialoguer, mais il faut de temps en temps qu'il y ait des gens qui viennent gueuler. C'est ainsi que certains vont comprendre. (...) Ouvrez les yeux ! C'est la guerre dans le monde, partout c'est la guerre. (...) Donc il va bien falloir en parler de cette guerre quotidienne et pas qu'avec des mots tendres.*⁶⁸

V určitém momentu je potřeba být násilný. (...) Jistě, je důležité vést dialog, ale občas je zkrátka potřeba začít křičet. Jedině tak to pochopí. (...) Otevřete oči! Všude ve světě je válka, všude. (...) Tím pádem je nutné o této každodenní válce mluvit a to nejen s užitím jemných výrazů.

Tematicky se Médine drží kritiky postkoloniálních velmocí, zaměřuje se zejména na dopady kolonizace a dekolonizace, přičemž hlavním bodem jeho zájmu jsou rasové menšiny v současné Francii. Vzhledem k tomu, že sám Médine je muslim, tak se zabývá i tematikou muslimské komunity ve Francii. Nicméně nejedná se pouze o obhajoby těchto menšin, nezářídka se objevuje i kritika vnitřní netolerance a ignorantství v rámci banlieues či muslimské komunity jako takové. Tvrdí, že se snaží zvýšit politické povědomí svých vrstevníků tak, že jim zprostředkovává své znalosti a snaží se je motivovat k vlastnímu vzdělávání. Za klíčovou Médine považuje znalost koloniální historie, právě porozumění této minulosti má ve výsledku pomoci změnit současný stav.

Jak již bylo zmíněno výše, Médine se nevyhýbá kontroverzím. Za to bývá kritizován zejména politiky z nacionalistické a populistické politické strany RN (do roku 2018 známá jako FN), která je považována za stranu extrémní pravice. Byl několikrát obviněn z islamismu a proselytismu. Nevyhnul se ani několika aférám. Jednou z nejznámější je aféra Bataclan z roku 2018. Jednalo se o koncert v pařížském koncertním sále Bataclan, kterého se měl Médine zúčastnit. Nicméně toto místo bylo poznamenáno jedním z islamistických teroristických útoků z roku 2015, kdy zde zahynulo přibližně 90 lidí.⁶⁹ Na jeho účast proto

⁶⁷ Jouili, 67.

⁶⁸ Giovanni, "Médine explique l'album '11 septembre,' Entretien exclusif avec Médine."

⁶⁹ Salaün, Tangi, a Ingrid Melander „Fear, bullets and blood: Bataclan survivors relive ordeal in Paris court,“ *Reuters*, 06.10.2021, <https://www.reuters.com/world/europe/lucky-be-alive-bataclan-survivors-tell-paris-court-their-ordeal-2021-10-06/> (navštíveno 26.07.2022).

negativně reagovaly především krajně pravicové strany, přičemž se nejvíce projevovala FN Marine Le Penové. Ta požadovala Médinovu neúčast, osočovala ho z islámského fundamentalismu a prohlašovala, že by jeho účast znamenala obrovskou neúctu k obětem útoků. Marine Le Pen napsala na svém twitteru:

„Le rappeur Médine, fondamentaliste islamiste, veut aller chanter au Bataclan, lieu du martyre de dizaines de nos compatriotes. J'ai vu le Premier ministre français venir défendre cela à l'Assemblée Nationale...” #PasDeMédineAuBataclan #LeGrandRDV⁷⁰ / „Rapper Médine, islámský fundamentalista, chce zpívat v Bataclanu, mučednickém místě desítek našich krajanů. Viděla jsem francouzského premiéra obhajovat tuto věc v Národním shromáždění.“

Médine nakonec koncert opravdu zrušil, i přesto, že byl mnohými obhajován, včetně premiéra Édouarda Philippa, zmíněného ve statusu Marine Le Penové, který obhajoval „liberté d'expression“ (svobodu slova).⁷¹ Pozdvižení ale Médine vzbudil už o něco dříve, v roce 2008, kdy se jeho koncertový tour nesl v duchu nového alba a trička: *Don't Panic, I'm Muslim (Nepanikař, jsem muslim)*.⁷²

2.2 Youssoupha

Youssoupha Mabiki (alias Youssoupha) se narodil 29. srpna 1979 v Kinshase,⁷³ hlavním městě Demokratické republiky Kongo. Jeho otec, Tabu Ley Rochereau, alias Seigneur Ley,⁷⁴ byl v Africe velmi slavným muzikantem a konžským politikem. Jeho matka byla senegalského původu. Vzhledem k tomu, že Youssoupha byl velmi nadaným a inteligentním dítětem, v jeho 10 letech se ho jeho matka rozhodla poslat do Val d'Oise ve Francii, kde pobýval u své tety a započal svá studia. V období dospívání se začal zajímat o hip-hopovou kulturu a rap samotný, přičemž se seznámil s rappery jako Diable Rouge, Sinistre a Philo.⁷⁵ Studium literatury pak bylo dalším faktorem, který ho motivoval

⁷⁰Marine Le Pen (@MLP_officiel), „Le rappeur Médine, fondamentaliste islamiste, veut aller chanter au Bataclan...“, Twitter status, 17. června 2018, https://twitter.com/mlp_officiel/status/1008269866380472320 (navštíveno 26.07.2022).

⁷¹Europe 1, „Rappeur Médine: Philippe invoque "liberté d'expression" et "la loi"“, 12. června 2018, <https://www.europe1.fr/culture/rappeur-medine-philippe-invoque-liberte-d-expression-et-la-loi-3679472> (navštíveno 26.07.2022).

⁷²Jouili, 69.

⁷³TV5Monde: Culture, „Musique: Biographies: Artistes: Youssoupha“, navštíveno 27.07.2022, <https://culture.tv5monde.com/musique/biographies-artistes/youssoupha-1733>.

⁷⁴NRJ radio, „Artistes: Youssoupha: Biographie“, navštíveno 27.07.2022, <https://www.nrj.fr/artistes/youssoupha/biographie>.

⁷⁵TV5Monde: Culture. „Musique: Biographies: Artistes: Youssoupha.“

k vlastní tvorbě. Další motivací byla také deziluze ohledně života v Paříži a pocit nespravedlnosti co se předměstí týče. Jakmile získal maturitu, začal studovat kulturu, média a komunikaci na univerzitě Sorbonne Nouvelle (Paris III),⁷⁶ kde získal magisterský titul a posléze se rozhodl naplno věnovat hudbě.

Na rozdíl od většiny hardcorových rapperů z konce 90. let Youssoupha odmítal využívat rap ke glorifikaci předměstí. Rozvíjel dobře vystavěné texty, které využíval zejména k předávání humanistických myšlenek. Prosazoval nenásilí na předměstích i ve společnosti jako celku.⁷⁷ S jistotou tedy žánrově směřoval k rapu conscient. Po několika kolektivních projektech se Youssoupha rozhodl pro sólovou dráhu. Jeho prvním sólové album *À chaque frère* vyšlo v roce 2007 a rovnou zaznamenalo velký úspěch v podobě 500 000 prodaných kopií.⁷⁸ Youssoupha je považován za mistra rýmů a zacházení se slovy. V roce 2007 dokonce vystupoval v tehdy úspěšném pořadu *Popstars*,⁷⁹ kde byl postaven do role vedoucího ateliéru psaní. I jeho druhé album *Sur les chemins du retour*, vydané v roce 2009,⁸⁰ se setkala s velkým úspěchem. Youssoupha poté vyjel na turné, kromě Evropy vyjel i do Afriky a Ameriky, a začal se těšit mezinárodní oblibě.

Youssoupha se, stejně jako Médine, nevyhýbá kontroverzím. V roce 2009 vydal již změněné album *Sur les chemins du retour* a v rámci něj i píseň *À force de le dire*.⁸¹ Na ni reagoval známý novinář a polemista Éric Zemmour, dnes i radikálně pravicový politik, jelikož je v ní zmíněno jeho jméno:

„À force de juger nos gueules, les gens le savent qu'à la télé souvent les chroniqueurs diabolisent les banlieusards, chaque fois que ça pète on dit que c'est nous, je mets un billet sur la tête de celui qui fera taire ce con d'Eric Zemmour.“ / „Lidé to vědí, že v televizi často démonizují předměstské obyvatele podle jejich ksichtů, pokaždé, když něco vybuchne, svádějí to na nás. Zaplatím tomu, kdo mi přinese hlavu toho hlupáka Érica Zemmoura.“⁸²

⁷⁶ NRJ radio, „Artistes: Youssoupha: Biographie.“

⁷⁷ NRJ radio, „Artistes: Youssoupha: Biographie.“

⁷⁸ TV5Monde: Culture, „Musique: Biographies: Artistes: Youssoupha.“

⁷⁹ TV5Monde: Culture, „Musique: Biographies: Artistes: Youssoupha.“

⁸⁰ Generations: Hip Hop Soul Radio, „Youssoupha - Sur Les Chemins Du Retour,“ 23. října 2009, <https://generations.fr/news/chronique-d-album/4847/youssoupha-sur-les-chemins-du-retour> (navštíveno 27.07.2022).

⁸¹ Tordjman, Jérémy. „Youssoupha condamné pour menaces de mort contre Zemmour? Attention à cette info.“ *Agence France-Presse*, 02. června 2021 (navštíveno 27.07.2022), <https://factuel.afp.com/http%253A%252F%252Fdoc.afp.com%252F9B89GU-1>.

⁸² Genius, „Youssoupha: A force de le dire,“ navštíveno 27.07.2022, <https://genius.com/Youssoupha-a-force->

Kvůli tomuto poslednímu verši byl Youssoupha Éricem Zemmourem žalován pro urážku a výhrůžku smrtí, přičemž se jejich soud nesl až do roku 2012.⁸³ V první instanci Éric Zemmour vyhrál, nicméně v té druhé byl Youssoupha nakonec uznán nevinným. Stanovisko soudu znělo následovně: Éric Zemmour, „novinář, publicista a polemik, známý svým ne vždy benevolentním smyslem pro humor“, je „veřejnou osobou“, proto je v kritice vůči němu „signalizována větší tolerance“. Rap je „umělecký styl umožňující použití určité míry nadsázky“. V Youssouphově písni věnované „obtížím, s nimiž se potýkají mladí obyvatelé z předměstí,“ urážlivá pasáž, kvůli svému původu, „nepřekročila přípustné meze z hlediska svobody uměleckého projevu.“⁸⁴ Youssoupha na soud reagoval i ve své písni *Menace de mort (Výhrůžka smrti)* z roku 2012, ve které provádí výčet všech možných obvinění do té doby vznesených proti rapperům z předměstí, a v jejíž videoklipu využívá i úsek z rozhovoru s Éricem Zemmourem, kde tento novinář označil rap za „subkulturu analfabetů.“⁸⁵

Další známou polemiku vyvolalo to, když byl v roce 2021 Youssoupha vybrán pro napsání hymny francouzské fotbalové reprezentace (známé jako Les Bleus / Modří). I v tomto případě sklidil kritiku pravicových stran, především Rassemblement National. Nejvýraznější kritika vzešla od tehdejšího viceprezidenta RN Jordana Bardelly, který upozorňoval na „kontroverze“ kolem tohoto rappera, včetně údajných výhrůžek smrtí Éricu Zemmourovi. Podle něj výběr tohoto rappera pro národní tým znamenal „zaprodání se francouzské spodině.“ Nicméně mnozí političtí představitelé naopak stáli na Youssouphově straně, včetně Ministryně sportu Roxany Maracineanu.⁸⁶

2.3 Kery James

Alix Mathurin (alias Kery James), dříve také známý jako Daddy Kery, se narodil 28.

[de-le-dire-lyrics.](#)

⁸³ Tordjman, Jérémy, „Youssoupha condamné pour menaces de mort contre Zemmour? Attention à cette info.“

⁸⁴ Le Monde, „Eric Zemmour perd son procès en appel contre le rappeur Youssoupha,“ 28.06.2012 (navštíveno 27.07.2022), https://www.lemonde.fr/societe/article/2012/06/28/eric-zemmour-perd-son-proces-en-appel-contre-le-rappeur-youssoupha_1726665_3224.html.

⁸⁵ Youssoupha, „Menace de Mort,“ videoklip, Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=Arve4ZB8jog> (navštíveno 27.07.2022).

⁸⁶ Manai, Nisrine, „Hymne des Bleus : le rappeur Youssoupha ignore la polémique et refuse que le Rassemblement national dicte "l'agenda des débats",“ *Franceinfo Culture*, 04. června 2021, https://www.francetvinfo.fr/culture/musique/rap/hymne-des-bleus-le-rappeur-youssoupha-ignore-la-polemique-et-refuse-que-le-rassemblement-national-dicte-l-agenda-des-debats_4650541.html (navštíveno 27.07.2022).

prosince 1977 v Les Abymes v Guadeloupu.⁸⁷ Jeho rodiče, původem z Haiti, se ho v útlém věku rozhodli vyslat (společně se sestrou) do Francie, kde byl nejprve umístěn do hostitelské rodiny a započal zde školní docházku. Po příjezdu jeho matky, Kery James vyrůstal na pařížském předměstí v Orly,⁸⁸ v jednom z již výše zmíněných „cités.“ Právě zde se setkal s hip-hopovou kulturou. Již v 11 letech napsal svůj první text o rasismu, který ukázal rapperovi Manu Keyovi a ten ho povzbudil v dalším rozvoji tohoto talentu. Kery James se tedy začal zabývat psaním a tancem. V roce 1991 mu bylo umožněno udělat první vlastní nahrávku v albu MC Solaara *Qui sème le vent récolte le tempo*. Ve 13 letech zároveň založil se svými třemi přáteli, rapperem Harrym a tanečníky Teddym a Selimem, skupinu Ideal Junior.⁸⁹

Poté, co byl zavražděn jeho přítel v roce 1999, se Kery James na nějakou dobu stáhl do ústraní, postupně se odvrátil od hardcore rapu 90. let a konvertoval k islámu.⁹⁰ Později se vrátil na scénu, již jako sólový rapper, s umírněnější a méně agresivní formou rapu. Prostřednictvím rapu conscient měl Kery James obhajovat hodnoty lásky a respektu, vystupovat proti násilí a nenávisti, a snažit se o uvědomělejší kritický přístup než doposud. Jeho první sólové album *Si c'était à refaire* vyšlo v říjnu 2001. Poté, co byl rapper ovlivněn Koránem, se jeho texty již značně lišily od provokativních hardcore písní Ideal Junior. Album bylo velmi dobře přijato veřejností i kritiky a se 100 000⁹¹ prodanými kopiemi během několika týdnů získalo ocenění disque d'or. Znepokojen a zasažen vlnou teroristických útoků radikálních islamistů, se Kery James rozhodl v roce 2004 vydat nové kompilační album *Savoir et vivre ensemble*, kde se snažil prostřednictvím hudby vrátit svému náboženství tvář, která mu podle něj náleží: tvář míru, bratrství a tolerance.⁹² Tato kompilace tedy sdružuje umělce ze všech společenských vrstev a všech vyznání, mobilizované k předání poselství. Část zisku z tohoto projektu byla věnována na vybudování kulturního centra otevřeného pro všechny, ve kterém měla být poskytována náboženská výchova vzdálená jakémukoliv extremismu. Kery James se ale nechtěl omezovat pouze na náboženské záležitosti, a proto byla další část zisku nabídnuta sdružení vedoucímu sociální a lékařskou pomoc ve Francii, v tomto případě to bylo konkrétně

⁸⁷ Radio France, „Kery James: Biographie,“ navštíveno 28.07.2022, <https://www.radiofrance.fr/personnes/kery-james>.

⁸⁸ Pégram, 247.

⁸⁹ Radio France, „Kery James: Biographie.“

⁹⁰ RFI Musique, „Biographie: Kery James,“ navštíveno 28.07.2022, <https://musique.rfi.fr/artiste/rap/kery-james>.

⁹¹ RFI Musique, „Biographie: Kery James.“

⁹² RFI Musique, „Biographie: Kery James.“

sdužení *Combattre et Vivre son Handicap* v Gennevilliers.⁹³

V roce 2005 Kery James vydal album *Ma Vérité*, které se vyznačuje zpětným vzdálením od náboženství, rapper se opět více soustředí na kritiku francouzské společnosti. Kery James po vydání alba prohlásil: „Nechtěl jsem být zavřený ve škatulce muslimského rappera, který káže.“⁹⁴ V roce 2015 rozběhl projekt *A.C.E.S. Tour* (Apprendre, Comprendre, Entreprenre, et Servir / Učit se, porozumět, podnikat a sloužit),⁹⁵ prostřednictvím kterého pokračoval ve své činnosti ve prospěch vzdělávání. Hlavním principem tohoto projektu bylo financování stipendií díky výdělkům z jeho koncertů v jedenácti městech Francie. Následně bylo rapperem založeno celé sdružení *A.C.E.S.*, díky kterému mohou studenti z předměstí získat až 6000 eur ke vzdělávacím účelům.

Kery James je kromě rappera také scénáristou a režisérem. V roce 2017 vystoupil v Théâtre du Rond-Point se svou divadelní hrou *A vif*, která je jakousi slovní soutěží, kde proti sobě stojí dva právníci a každý hájí jednu ze dvou možných odpovědí na otázku: *L'État, est-il le seul responsable de la situation actuelle des banlieues en France? / Je stát jediným odpovědným za současnou situaci francouzských předměstí?* Kery James posléze režíroval i celovečerní film *Ne manque pas ce train*, který je variací této předchozí hry *A vif*. V únoru 2017 Kery vytvořil vlastní informační stránku *LeBanlieusard.fr* s mottem „Informace od nás, pro všechny“. Kandidáti do prezidentských voleb zde byli vyzváni, aby představili svůj program pro předměstí. Velkým úspěchem ve filmové kariéře bylo v roce 2018 natáčení celovečerního filmu *Banlieusards* s režisérkou Leïlou Sy pro netflix, pro který byl scénáristou, spolurežisérem, ale dokonce i jedním z herců.⁹⁶

Stejně jako předchozí dva rappeři, ani Kery James se nevyhýbá polemice. Jak již bylo zmíněno, kontroverzi vzbudila například píseň *Lettre à la République* z roku 2012, především u radikálně pravicových stran. Extrémně pravicové hnutí Bloc identitaire tehdy volalo po zániku koncertu Keryho Jamese v MC2 v Grenoblu, který se měl uskutečnit 15. a 16. dubna 2012. Tehdy byl rapper obviněn z rasismu vůči bílým a prezident hnutí Bloc identitaire tehdy pronesl: „*On en a assez des rappeurs qui crachent sur la France. Si Kery James n'est pas satisfait, qu'il aille vivre en terre musulmane!*“⁹⁷ / *Už máme dost těhle*

⁹³ TV5Monde, „Biographie: Kery James,“ navštíveno 28.07.2022,

<https://culture.tv5monde.com/musique/biographies-artistes/kery-james-1298>.

⁹⁴ RFI Musique. „Biographie: Kery James.“

⁹⁵ RFI Musique. „Biographie: Kery James.“

⁹⁶ RFI Musique. „Biographie: Kery James.“

⁹⁷ Royer, Anne. „Le Bloc identitaire mobilise contre le rappeur Kery James.“ *Les Inrockuptibles*, 13. května

rapperů, co se naváží do Francie. Jestli Kery James není spokojen, ať si jde žít do muslimské země! Kery James na tyto výroky reagoval a hájil se tím, že se ve své písni nikdy neobracel k bílým. Obracel se na politiky: „*Lorsque je dis ,vous n’avez les mains blanches que dans vos mensonges,‘ cela veut dire ,vous n’êtes innocents que dans vos mensonges.‘ Je pourrais tenir ce même discours à un dictateur africain.*“ / „*Když říkám ,Nemáte bílé ruce jinde než ve svých lžích,‘ myslím tím, že ,nejste nevinní jinde než ve vašich lžích.‘ Úplně to samé bych mohl pronést třeba k africkému diktátorovi.*“⁹⁸

3. Motivy písní

3.1 Motiv kolonizace a války

Médine: *Alger pleure*

J'ai l'sang mêlé: un peu colon, un peu colonisé / Mám smíšenou krev: trošku osadník, trošku kolonizovaný

Un peu colombe sombre ou corbeau décolorisé / Trochu tmavá holubice nebo odbarvený havran

Médine est métissé: Algérien-Français / Médine je smíšeného původu: Alžíro-Francouz

Double identité: je suis un schizophrène de l'humanité / Dvojitá identity: jsem schizofrenikem lidstva

(...)

Tous les Français n'étaient pas homme de la machine / Všichni Francouzi nebyli součástí této mašinérie

Praticiens de la mort, revanchards de l'Indochine⁹⁹ / Praktici smrti, mstitelé Indočíny

Médine je původem Alžířan, ale narodil se již ve Francii, takže je vlastně pravý Francouz. V písni *Alger pleure* se obrací na nešťastnou koloniální minulost, zejména na Alžírskou válku a dilema své dvojí identity. Kritizuje historické události a jednání tehdejší Francie, nicméně zároveň neodsuzuje hromadně všechny Francouze, protože jak říká: „Všichni Francouzi přeci nebyli součástí této mašinérie.“ Ačkoliv je Médine vůči Francii velmi kritický, zároveň říká „J’accepte ma France.“¹⁰⁰ Tuto píseň Médine napsal 5. července

2012, <https://www.lesinrocks.com/musique/le-bloc-identitaire-mobilise-contre-le-rappeur-kery-james-20558-13-05-2012/> (navštíveno 28.07.2022).

⁹⁸ Manac’h, Erwan. „«Lettre à la République»: Kery James répond aux accusations.“ *Politis*, 15. května 2012, <https://www.politis.fr/articles/2012/05/lettre-a-la-republique-kery-james-repond-aux-accusations-18314/> (navštíveno 28.07.2022).

⁹⁹ Médine, „Alger pleure,“ text písně, <https://genius.com/Medine-alger-pleure-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁰⁰ Jouili, 73.

2012 k 50. výročí vyhlášení nezávislosti Alžírsku.¹⁰¹

Youssoupha: *Noir Désir*

Le doute est normal, c'est dans ma culture / Pochybnosti jsou normální, je to zakotvené v mé kultuře

Depuis qu'on a voulu me faire croire que votre passé sera notre futur / Protože chtěli, abych uvěřil, že vaše minulost bude naší budoucností

Et comment notre Histoire peut être corrigée / Ale jak může být naše historie napravena

Quand on a les religions des gens qui nous ont colonisés?¹⁰² / Když budeme sdílet náboženství lidí, kteří nás kolonizovali?

Jak již bylo zmíněno, Youssoupha se narodil v Kinshase, hlavním městě Demokratické republiky Kongo, a toto město se také velmi často objevuje v jeho písních. Stejně tak ale i Afrika obecně, na konflikty v postkoloniálních zemích Afriky se Youssoupha ve svých písních zaměřuje snad nejvíce hned po rasismu. Píseň *Noir Désir* se věnuje oběma motivům, podle Youssouphova komentáře k písni „vzdává hold černým, ale zároveň se snaží osvětlit jejich nedostatky... ukázat naději a otevřít možnosti rozvoje.“¹⁰³

Kery James: *Lettre à la République*

Pilleurs de richesses, tueurs d'africains / Lupiči bohatství, zabijáci Afričanů

Colonisateurs, tortionnaires d'algériens / Kolonizátoři, mučitelé Alžířanů

Ce passé colonial c'est le vôtre / Tato koloniální minulost je vaše

C'est vous qui avez choisi de lier votre histoire à la nôtre¹⁰⁴ / To vy jste si vybrali spojit svou historii s naší

Kery James se narodil ve městě Abymes v Guadeloupu, který stále spadá pod Francii, je jejím zámořským departementem. Tím pádem je stejně jako předchozí dva rappeři původem ze země s koloniální historií a stejně jako oni se ve svých písních velmi často opírá o kritiku koloniální minulosti Francie. *Lettre à la République*, jak již bylo zmíněno

¹⁰¹ Médine, „Alger pleure,“ rozbor textu, <https://genius.com/Medine-alger-pleure-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁰² Youssoupha, „Noir Désir,“ text písně, <https://genius.com/Youssoupha-noir-desir-lyrics> (navštíveno 28.07.2022).

¹⁰³ Youssoupha, „Noir Désir,“ rozbor textu, <https://genius.com/Youssoupha-noir-desir-lyrics> (navštíveno 28.07.2022).

¹⁰⁴ Kery James, „Lettre à la République,“ text písně, <https://genius.com/Kery-james-lettre-a-la-republique-lyrics> (navštíveno 28.07.2022).

výše, vzbudilo vlnu polemiky, zvláště u radikální pravice a hnutí Bloc identitaire. Kery James byl obviněn z „rasismu vůči bílým“ a kritizován za stálé omýlání koloniální minulosti Francie. Rapperovo vyjádření vůči těmto obviněním již bylo také zmíněno. Obecně se v této písni Kery James zabývá také přístupem státu k imigrantům, kteří žijí na předměstích.

3.2 Motiv boje proti nenávisti

Médine: *Self Defense*

Vous savez que certains nous accusent de prêcher la haine / Víte, že někteří nás obviňují z kázání nenávisti

Je ne prêche pas la haine, je prêche l'amour / Já nekážu nenávist, kážu lásku

(...)

La panthère a été choisie comme emblème / Jako znak pro toto album byl vybrán panter

Parce que c'est un animal noir et magnifique / Protože je to černé a nádherné zvíře

Qui n'attaque pas mais se défend féroce¹⁰⁵ / Které neútočí, ale zuřivě se brání

Přebal Médinova alba *Arabian Panther*¹⁰⁶ odkazuje na americkou stranu Black Panther, založenou Newtonem P. Hueym. Nicméně mezi Médinovým albem a fotografií Hueyho, kterou je inspirováno, existuje několik rozdílů. I když zde Médine sedí na podobné židli, je zde viditelná absence zbraní, což má ukazovat, že Médine odmítá násilí. Zebří kůže je zase nahrazena kobercem odkazujícím na Severní Afriku. V písni *Self Defense* Médine vystupuje proti nenávisti a vysvětluje, že jako symbol si vybral pantera, protože je to zvíře, které neútočí, ale zuřivě se brání.

Youssoupha: *À chaque frère*

Chaque fibre qui me relie à chaque frère est plus solide / Každé vlákno, které mě spojuje se všemi bratry, je silnější

Que chaque menotte de flics et chaque chaîne / Než všechna policejní pouta a řetězy

Mais chaque scène de nos vies c'est des frères qui s'entretiennent / Ale i tak jsou v každé ze scén našich životů navzájem se zabíjející bratři

Des conflits ethniques jusqu'au gangs du ghetto qui se tuent¹⁰⁷ / Od etnických konfliktů po vzájemné

¹⁰⁵ Médine, „Self Defense,“ text písňe, <https://genius.com/Medine-self-defense-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁰⁶ Médine, „Arabian Panther,“ rozbor alba, <https://genius.com/albums/Medine/Arabian-panther> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁰⁷ Youssoupha, „À chaque frère,“ text písňe, <https://genius.com/Youssoupha-a-chaque-frere-lyrics>

zabíjení gangů v ghettech

Youssoupha v této písni odkazuje na sílu bratrství mezi přáteli z předměstí, kritizuje přístup policie k těmto oblastem (policejní střety), nicméně zároveň kritizuje i poměry v rámci samotných předměstí zevnitř. Kritizuje střety gangů z jednotlivých předměstí, etnické konflikty, které podle něj nedávají smysl. Tito „bratři“ vychází ze stejných podmínek, a proto by mezi sebou neměli bojovat, ale navzájem se podporovat. Všude panuje nenávisť, nejen mezi předměstími a centrem, ale i mezi předměstími navzájem. Proti této nenávisti Youssoupha vystupuje již od počátku své tvorby.

Kery James: *En sang ble*

C'est quoi cette haine dans ton regard / Proč máš nenávisť v očích

Moi c'est un frere que je vois quand j'te regarde (yeah) / Když já při pohledu na tebe vidím bratra

Pourquoi tu s'ré mon ennemi / Proč bys byl mým nepřítelem

Parce que j'ai grandi a Orly et toi a Saint D'nis / Protože já jsem vyrůstal v Orly a ty v Saint Denis?

(...)

Alors que t'a fais face aux memes obstacles que moi, c'est débile!¹⁰⁸ / Přitom jsme oba prošli tím samým, museli jsme překonat stejné překážky, je to prostě blbost!

Kery James zde mluví o konfliktech mezi jednotlivými předměstími. Podle něj je směšné, že mezi sebou bojují a vzájemně se nenávidí. Měli by se sjednotit, když všichni vycházejí ze stejných podmínek. Text je dobrou ilustrací toho, že Kery James nekritizuje jen přístup státu k banlieues, ale i banlieues samotné zevnitř. Podle něj je potřeba podporovat své „bratry,“ dokud jsou naživu, což může odkazovat na jeho zkušenost s vraždou blízkého přítele či na známé střety mezi mladými lidmi z předměstí a policií.

3.3 Motiv peněz, konzumu a nerovnosti v showbyznysu

Od počátku 21. století začal být rap „conscient“ zastiňován rapem mainstreamovým, zejména tzv. „gangsta“ rapem. To vedlo k finančním potížím rapu „conscient.“ Hudba je závislá na radiových stanicích, sítích (ve Francii je známá například Skyrock,¹⁰⁹ která je

(navštíveno 29.07.2022).

¹⁰⁸ Kery James, „En sang ble,“ text písni, <https://genius.com/Kery-james-cessez-le-feu-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁰⁹ Hammou, 6.

zaměřená čistě na rap) a produkčních společnostech. Jejich hlavním cílem ale zpravidla bývá zisk, a proto byly spíše nakloněny rapu mainstreamovému, jelikož je jednoduchý, nevyvolává kontroverze a je určen k rychlé konzumaci. Zde pramení kritika showbizny, která je v rapu conscient také velmi výrazná. Vzhledem k minimální šanci nalezení producentů si rappeři z banlieues na počátku nového tisíciletí začali utvářet vlastní produkční společnosti, vydávat svoji tvorbu sami za sebe a tudíž svobodněji a bez cenzury.¹¹⁰

Médine – *Le jour où j'ai arrêté le rap*

Que des vendeurs de vertu qu'ont pas d'échantillon sur eux / Nic než prodavači ctnosti, kteří ale nemají jediný vzorek na sobě

Leurs émissions sont plus nocives qu'les émissions de CO2 / Jejich emise škodlivější než emise CO2

Un emballage différent mais c'est toujours les mêmes conneries / Má to jiný obal, ale pořád je to ta samá sračka

J'entends que d'la merde toute la journée comme un tableau d'galerie / Celý den poslouchám sračky, stejně jako obraz v galerii

J'voulais faire des films d'auteur quand tout l'monde fait des films d'action / Chtěl jsem točit autorské filmy, zatímco všichni ostatní točí akčňáky

C'est ainsi qu'le rap conscient est devenu une malédiction¹¹¹ / A přesně takhle se stal rap conscient (uvědomělý rap) prokletím

Tato píseň vytváří jakýsi triptych s Youssouphou a Kery Jamesem, jedná se tedy o další spolupráci v rámci *La Ligue*.¹¹² Všechny tři písně, Youssouphova *Le jour où j'ai arrêté le rap* a *Le jour où j'arrêterai le rap* Keryho Jamese, jsou postaveny na stejném instrumentálním základu a zabývají se stejným tématem. Médine zde například kritizuje rappery, kteří se nesnaží o nic jiného než o finanční úspěchy. Mluví o tom, že dělat rap conscient není nic populárního, na rozdíl od mainstreamového gangsta rapu či egotripu, a proto se ve své tvorbě potýká s mnoha překážkami, především finančními. Dalším ilustrativním příkladem může být verš z písně Brassens: *J'fais pas d'rap pour qu'on l'écoute mais pour qu'on le réécoute / Nedělám rap, aby si ho poslechli, ale aby ho poslouchali (opakovaně)*.¹¹³ Ten zdůrazňuje vymezení vůči konzumu. Médine nedělá hudbu proto, aby se masově prodávala a lidé ji okamžitě zkonsumovali. Chce předat určité

¹¹⁰ Hammou, 40.

¹¹¹ Médine, „Le jour où j'ai arrêté le rap“, text písně, <https://genius.com/Medine-le-jour-ou-jai-arrete-le-rap-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹¹² Médine, „Le jour où j'ai arrêté le rap“, rozbor textu, <https://genius.com/Medine-le-jour-ou-jai-arrete-le-rap-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹¹³ Médine, „Brassens“, text písně, <https://genius.com/Medine-brassens-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

poselství a zanechat v lidech stopy, protože se zabývá závažnými tématy.

Youssoupha: *Le monde est à vendre*

J'ai compris que TOUT a un prix, meme la décision d'un juge / Už jsem pochopil, že VŠECHNO má svoji cenu

Ca parait injuste, ou anormal / Zdálo se to být nespravedlivé nebo nenormální

Mais dans cette chute tout s'achète surtout les armes et les organes / Ale v tomhle úpadku se kupuje všechno, hlavně zbraně a orgány

(...)

Le problème central c'est la zermi / centrálním problémem je mizérie

Et comme l'argent est une arme les plus riches se croient tout permit / A protože peníze jsou zbraní, ti nejbohatší si myslí, že si mohou všechno dovolit

Ils en ont rien à foutre de ce que les gens disent / Je jim jedno, co řeknou lidé

Et rigolent quand on gueule que le monde n'est pas une marchandise / A utahují si z toho, když vykřikujeme, že celý svět není zboží

Le savoir est une arme et j'ai envi d'apprendre / Znalosti jsou zbraní a já se chci naučit

Que le dollar est une arme depuis que le monde est à vendre¹¹⁴ / Že dolar je zbraní od té doby, co je svět prodejný

Youssoupha mluví o nespravedlnosti prodejného světa, kde je možné podplatit i soudce. Bohatí si podle něho myslí, že si mohou dovolit všechno. Odkazuje tak i na nerovné příležitosti chudých lidí z banlieue. Zároveň se srovnává s „těmi bohatými,“ když říká, že jejich zbraní jsou peníze (dolary), ale jeho zbraní jsou znalosti a vzdělání, přičemž má stále chuť se učit. Tím se pomyslně morálně staví nad ty „bohaté.“

Kery James: *Le retour du rap francais*

Nos petits frères vendent de la dope, tapent de la coke, sont violents, insolents / Naši malí bratři prodávají drogy, berou kokain, jsou násilní a drzí

Persuadés qu'on ne peut devenir riche qu'en volant / Přesvědčení o tom, že zbohatnout lze pouze krádeží

Les noirs et les arabes remplissent les prisons / Černoši a Arabové plní věznice

J'fais du rap qui leurs propose un autre horizon / Já dělám rap, který jim nabízí jiné obzory

(...)

C'est le retour du rap réaliste / Tohle je návrat realistického rapu

Ici y a pas d'place pour ton rap capitaliste / Tady není místo pro tvůj kapitalistický rap

¹¹⁴ Youssoupha, „Le monde est à vendre,“ text písně, <https://genius.com/Youssoupha-le-monde-est-a-vendre-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

*Capi-capi-capitaliste, égoïste et narcissique / Kapi-kapi-kapitalistický, egoistický a narcistický
Toi et toujours toi dans ton rap individualiste*¹¹⁵ / *Ty a jenom ty ve tvém individualistickém rapu*

V této písni Kery James také kritizuje „kapitalistický“ konzumní rap, který je podle něj egoistický a narcistický a nemluví o reálných problémech. Mimo to se také opět zabývá problematikou kriminality na předměstí, přičemž podle něho se většina místních domnívá, že nemají šanci na úspěch a lepší život, a že jedinou možností, jak si vydělat peníze, je pro ně kriminalita. Nejčastěji se jedná o prodej drog. I když píseň vyšla v roce 2009,¹¹⁶ ve videoklipu na Youtube¹¹⁷ je vidět letopočet 2015. Kery James se zde pokusil o jakousi antiutopickou předpověď budoucnosti. Ve videoklipu jsou vidět rapperi, kteří provádějí „battly“¹¹⁸ v podzemních prostorách, jako by se rap stal něčím nelegálním a zakázaným. Později do podzemí vtrhává policie. Na zdech visí fotografie hlav rapperů, kteří jsou „hledanými osobami.“

3.4 Motiv konfliktu svobody vyjádření a laïcité

Laïcité neboli francouzský sekularismus, se řadí mezi hlavní komplikované body spojené s muslimským rapem, který je ale zároveň politicky angažovaný. Teoreticky by spojení náboženství s politikou ve francouzském kontextu mělo být nemožné. Nicméně v hudbě zákonitost *laïcité* vstupují do konfliktu se svobodou vyjádření, v tomto případě uměleckého vyjádření, vůči kterému je obecně možné vysledovat zvýšenou toleranci. Hudba tedy v tomto případě může znamenat jakýsi můstek či prostředek, pomocí kterého je možné do jisté míry náboženství a politiku propojit. Této smyčky je dozajista možné zneužít a v minulosti se již objevilo mnoho lidí, kteří tak učinili, jak je zmíněno výše v kapitole Hudba a náboženství. Médine, Youssoupha i Kery James byli několikrát obviněni s proselytismu, především pravicovými a pravicově radikálními stranami, nicméně vždy zatím doposud na jejich straně stála velká skupina hájící zejména svobodu vyjádření. Přičemž v případě polemik rapperi vždy vystoupili s obhajobou svých textů a

¹¹⁵ Kery James, „Le retour du rap français,“ text písňe, <https://genius.com/Kery-james-le-retour-du-rap-francais-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹¹⁶ Kery James, „Le retour du rap français,“ rozbor písňe, <https://genius.com/Kery-james-le-retour-du-rap-francais-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹¹⁷ Kery James, „Le retour du rap français,“ videoklip, Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=VPopSCcSY8c> (navštíveno 29.07.2022).

¹¹⁸ Battle je forma konfrontace v hip-hopové kultuře, ať už v tanci, či v hudbě. Většinou proti sobě vystupují dvě osoby či dvě skupiny.

jejich vysvětlením. Je možné vysledovat, že v některých případech už to rapperi dělají preventivně, aby předešli možným kontroverzím a význam jejich textů byl jasný. Youssoupha například ke svému albu *NGRTD* i k albu *Noir D***** na Spotify¹¹⁹ vytvořil komentované verze, kde jsou nahrané komentáře ke každé z jeho písní. Médine, který by se dal označit za nejvíce provokativního a kontroverzního z rapperského tria La Ligue, často komentuje své písně přímo pod jejich videoklipy na Youtube. Všichni tři rapperi odmítají obvinění, že by se snažili kázat, za kazatele se nepovažují. Ilustrací může být již výše zmíněný komentář Keryho Jamese při vydání alba *Ma Vérité*, kdy se začal odklánět od zahrnování náboženství do svých textů: „Nechtěl jsem být zavřený ve škatulce muslimského rappera, který káže.“ Médine proselytismu věnoval celou píseň *Prose Élite*,¹²⁰ kde si hraje se slovy. Slovo „prosélite“ dělí na „prose“ a „élite“, přičemž odkazuje na svoje tendence ke storytellingu (vyprávění příběhů v jeho písních) a satiricky se označuje za elitu. Provokuje tím, že sám sebe staví do role kazatele, nicméně posléze tento názor shazuje, což je typická strategie jeho písní.

Médine: *Don't Laïk*

Ta barbe, rebeu, dans ce pays c'est Don't Laïk / Tvoje vousy, Arabe, v téhle zemi je to Don't Laïk
Ton voile, ma sœur, dans ce pays c'est Don't Laïk / Tvůj šátek, sestro, v téhle zemi je to Don't Laïk
Ta foi nigga dans ce pays c'est Don't Laïk / Tvoje víra, negře, v téhle zemi je to Don't Laïk
Madame monsieur, votre couple est Don't Laïk / Paní a pane, váš pár je Don't Laïk
On ira tous au paradis, tous au paradis on ira¹²¹ / Všichni půjdeme do nebe, všichni půjdeme do nebe

Píseň *Don't Laïk*, je postavená na hraní si s anglickými slovy „Don't Like“ (neměj rád) a Médine ji sám vysvětluje ve svém komentáři ke klipu na Youtube:

„Ici, il est important de distinguer Laïcisme de Laïcité. Le Laïcisme est une version dévoyée de la laïcité. Ma critique s'adresse à cette dérive exclusive, qui se drape dans la notion d'égalité en stigmatisant le religieux. La Laïcité, qui je le rappelle est secourue dans ce morceau, semble être l'une des solutions au bien vivre ensemble quand elle est

¹¹⁹ Youssoupha, „NGRTD (Version commentée),“ celé album, Spotify, <https://open.spotify.com/artist/5DW7NxqQ2875JtjuV7KMn4/discography/album?pageUri=spotify:album:72UkdI6zHuZzuHWKzVWj5L> (navštíveno 29.07.2022).

¹²⁰ Médine, „Prose Élite,“ rozbor textu, <https://genius.com/Medine-prose-elite-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹²¹ Médine, „Don't Laïk,“ text písně, <https://genius.com/Medine-dont-laik-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

appliquée rigoureusement. Par ailleurs, il ne s'agit pas d'attaque envers une quelconque autre confession ou non-confession.(...) Le catholicisme non-plus d'ailleurs qui fait parti des victimes de ce laïcisme. Il convient forcément de dépasser le caractère provoquant pour en comprendre le fond du propos qui cherche surtout à rassembler“¹²²

/,„Zde je důležité odlišit Laïcismus od Laïcité. Laïcismus je překroucenou verzí Laïcité. Moje kritika směřuje čistě k této derivaci, které se zahaluje do představy rovnosti a přitom stigmatizuje náboženství. Laïcité, o kterou se, znovu připomínám, v této písni nejedná, se zdá být jedním z řešení, jak spolu dobře vycházet a žít pospolu, pokud je důsledně uplatňována. Je nutno dodat, že se nejedná o žádný útok na jakoukoliv jinou víru či nevíru. (...) A to ani na katolicismus, který je také jednou z obětí tohoto laïcismu. Je potřeba se přenést přes provokativní charakter tohoto textu, k pochopení jeho podstaty, která je zejména spojovat a sblížovat.“

+ 11 Septembre

C'est violent et ça émane de l'homme / Je to násilné a přichází to od člověka

Du drapeau tricolore et du pays des droits de l'Homme / Vlajky v barvách trikolóry a ze země lidských práv

Où ils faut être light ou laïque / Kde je nutné být světlý nebo laik (podle laïcité)

Respectueux des valeurs de la république / Respektující hodnoty republiky

Le folklore des arabes dans les bars / Arabský folklor v barech

À l'école on t'accueille sans ta barbe et ton foulard / Ve škole tě uvítáme pouze bez vousů a bez šátku

Assimilé l'immigré désintégré : trop noir, trop grillé, trop loin du progrès¹²³ / Asimilovaného, ale dezintegrovaného imigranta: příliš černého, příliš vyhořelého a příliš daleko od pokroku

U Médina je v tomto směru ještě nutné zmínit píseň *11 Septembre*, kde rapper odkazuje na teroristické útoky z 11. září 2001 (jinak řečeno 9/11). Po těch se podle něj celý svět negativně naladil vůči muslimům a začal je všechny považovat za teroristy. V rozhovoru pro Saphirnews¹²⁴ řekl: „*C'est quelque chose qui, selon moi, a contribué à la dégradation de l'image de l'Islam en Occident.*“ / (9/11) „*je něco, co podle mě přispělo k degradaci*

¹²² Médine, „Don't Laïk,“ vlastní autorův komentář ke klipu, Youtube, https://www.youtube.com/watch?v=E7B45h_1AEk (navštíveno 29.07.2022).

¹²³ Médine, „11 Septembre,“ text písně, <https://genius.com/Medine-11-septembre-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹²⁴ Giovanni, Gauhy, „Médine explique l'album '11 septembre,' Entretien exclusif avec Médine,“ Saphirnews, 19. července 2005, https://www.saphirnews.com/Medine-explique-l-album-11-septembre_a1362.html (navštíveno 26.07.2022).

obrazu o islámu na Západě.“ Kromě toho odkazuje i na francouzský zákon z roku 2004,¹²⁵ který zakázal nošení náboženských symbolů na státních školách, který je podle něj také jedním z důsledků 9/11. Celé album *11 septembre, récit du 11e jour / 11. září, příběh jedenáctého dne* z roku 2004 se věnuje podobné tematice. Snaží se ukázat, že ne všichni muslimové jsou teroristi a násilníci, jako například v písni *Ni violeur, ni terroriste / Ani násilník, ani terorista*.¹²⁶ V úryvku písni *11 Septembre* je také viditelná narážka na snahu Francie asimilovat imigranty, kterou většina rapperů rapu conscient, včetně Médina, kritizuje, podle nich je nutná hlavně integrace. Píseň má demonstrovat, že je nemožné asimilovat imigranta, který ještě není integrovaný.

Youssoupha: *Menace de mort*

Il y a de la rage dans nos propos / V našich slovech je vztek

Mais comment rester sage, vu l'image de la vie que l'on nous propose? / Ale jak můžeme být moudřími, vzhledem k obrazu života, který se nám nabízí?

J'ai plaidé "légitime défense" dans ma déposition / Ve své výpovědi jsem hájil „sebeobranou“

Qui peut prétendre faire du rap sans prendre position?¹²⁷ / Kdo může předstírat rapování, aniž by zaujal stanovisko?

Youssouphova *Menace de mort* bojuje za svobodu vyjádření. Rap byl od počátku svého vzniku formou protestu, a proto není možné být rapper a zůstat neutrální, nebo minimálně nevěřejný podle laické. *Menace de mort* reaguje na Youssouphův soud se Éricem Zemmourem, který ho obvinil z výhrůžky smrtí v písni *À force de le dire*. Ve videoklipu na Youtube¹²⁸ Youssoupha následně vyjmenovává mnohé minulé soudy s rappery, z nichž někteří byli dokonce zavřeni na několik měsíců do vězení, jako tomu bylo například u skupiny NTM. Většina k této písni a jí předcházející kontroverzi již byla zmíněna v kapitole o Youssouphovi.

¹²⁵ Hromádka, Martin, „Francie zakázala na školách muslimské šátky,“ *iROZHLAS*, 10. února 2004, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/francie-zakazala-na-skolach-muslimske-satky_200402102126_mhromadka (navštíveno 26.07.2022).

¹²⁶ Médine, „Ni violeur, ni terroriste,“ rozbor textu, <https://genius.com/Medine-ni-violeur-ni-terroriste-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹²⁷ Kery James, „Menace de mort,“ text písni, <https://genius.com/Youssoupha-menace-de-mort-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹²⁸ Youssoupha, „Menace de Mort,“ videoklip, Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=Arve4ZB8jog> (navštíveno 27.07.2022).

Kery James: *Lettre à la République*

Ce sont les mêmes hypocrites qui nous parlent de diversité / Jsou to ti samí hypokryti, co nám povídají o diverzitě

Qui expriment le racisme sous couvert de laïcité / Kteří vyjadřují rasismus pod rouškou laicity

Rêvent d'un français unique, avec une seule identité / Sní o jediném Francouzi, s jedinou identitou

S'acharnent à discriminer, les mêmes minorités¹²⁹ / Setrvávají u diskriminace stále stejných menšin

I Kery James se kriticky vyjadřuje k překrucování laicité určitými populistickými politiky, kteří sice hlásají diverzitu, ale poté se vyjadřují rasisticky schovaní za laicité. Kritizuje tedy politiky, kteří diskriminují menšiny a touží po homogenní Francii. K písni jako takové a k polemikám, které vzbudila, již bylo mnoho řečeno výše.

3.5 Motiv potřeby vzdělání

Tento motiv, spojující všechny rappery rapu conscient byl již zmíněn v kapitole o rapu conscient, jelikož definuje samotný žánr. Všichni tři rappeři hlásají potřebu vzdělání, jelikož je to dle nich jediný legální způsob, jak se dostat z „mizérie“ na předměstí. Všichni mají zároveň naději, že je to možné, protože oni sami jsou toho důkazem. Snaží se přitom předměstí podporovat. Kery James například prostřednictvím svojí, již zmíněné, asociace A.C.E.S..

Médine: *Besoin de résolution*

Besoin d'étudier notre histoire / Potřebuji studovat naši historii

Pour ne plus avoir besoin de bricoler dans notre histoire / Abych jí už nemusel lámaně dávat dohromady

Ou de l'entendre modifiée par un autre / Nebo jí poslouchat pozměněnou od někoho jiného

Besoin de plus de temps besoin de corriger mes fautes / Potřebuji více času, potřebuji opravit své chyby

Besoin d'écrire de lire et d'approfondir¹³⁰ / Potřebuji psát, číst a prohlubovat

Médine zde popisuje svoji potřebu vzdělávání se a prohlubování svých znalostí, aby znal pravdu sám a nemusel přebírat pravdy jiných.

¹²⁹ Kery James, „Lettre à la République,“ text písňě, <https://genius.com/Kery-james-lettre-a-la-republique-lyrics> (navštíveno 28.07.2022).

¹³⁰ Médine, „Besoin de résolution,“ text písňě, <https://genius.com/Medine-besoin-de-resolution-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Youssoupha: *Apprentissage*

Isolé loin des autres comme un damné / Izolován daleko od ostatních jako prokletý

(Ho) Désolé pour mes fautes depuis des années / Omlouvám se za všechny napáchané chyby v průběhu let

(Ho) J'suis désarmé, (ho) je sais désormais / Jsem odzbrojený, teď už vím

(Ho) Qu'la vie est un apprentissage qui n'finît jamais¹³¹ / že život je jeden nekonečný proces učení

Youssoupha prosazuje vzdělávání se, které je podle něj nekonečným procesem a je potřeba ho provozovat celý život.

Kery James: *Banlieusards*

Si on est livré à nous-même, le combat faut qu'on le livre nous-même / Pokud jsme ponecháni sami sobě, musíme bojovat sami

Il ne suffit pas de chanter "regarde comme ils nous malmènent"! / Nestačí zpívat „podívej, jak nás zneužívají“!

Il faut qu't'apprennes, que tu comprennes et que t'entreprennes / Je potřeba, aby ses učil, abys pochopil a abys jednal

Avant de crier "c'est pas la peine! Quoi qu'il advienne, le système nous freine!"¹³² / Než začneš křičet „Nestojí to za to! Cokoliv se stane, systém nás brzdí!“

Kery James upozorňuje na to, že nestačí si stěžovat, ale je potřeba mít argumenty, pokud chceme změnit systém, který nám nevyhovuje. A proto se musíme vzdělávat, protože bez vědomostí nejsou argumenty. Píseň *Banlieusards* je jednou z jeho nejznámějších, podle ní se jmenuje celý výše zmíněný film na netflixu. Celá píseň se věnuje problematice předměstí. K předchozím dvěma písním jsou kratší komentáře, protože je k této tematice již mnoho zmíněno výše.

3.6 Motiv islámu a terorismu X boj proti islamofobii

Proslulý teroristický útok ve Spojených státech amerických 11. září 2001 ještě více utužil předsudky vůči banlieusards (lidem z předměstí). Vzhledem k tomu, že obyvateli „banlieues“ byli a jsou z velké části přistěhovalci a potomci přistěhovalců bývalých

¹³¹ Youssoupha, „Apprentissage,“ text písně, <https://genius.com/Youssoupha-apprentissage-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹³² Kery James, „Banlieusards,“ text písně, <https://genius.com/Kery-james-banlieusards-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

francouzských kolonií, poměrně značná část z nich je islámského vyznání. Událost 11. září a další teroristické útoky radikálních islamistů v 21. století, posílily kromě rasismu také islamofobii. Kriminalita, prodej drog a fakt, že jsou známy případy radikalizace mladých muslimů z předměstí, pověsti francouzských „banlieues“ také příliš nepřidaly. S rostoucí islamofobií přišla přirozeně i reakce francouzského rapu conscient, zvláště ze strany rapperů muslimských, kteří tuto islamofobní nevraživost mohli pocítit na vlastní kůži. Nicméně právě tito muslimští rappeři bývají kvůli svým politicky angažovaným písním často obviňováni z proselytismu a islámského fundamentalismu. Médine je dlouhodobě trnem v oku Rassemblement national Marine Le Penové, která se v minulosti například zasadila o zrušení jeho koncertu v Bataclanu (viz kapitola o Médinovi). Za islámský fundamentalismus je označován asi nejčastěji, což může mít souvislost s tím, že je často ve svých písních velmi provokativní a satirický, svou hudbu několikrát srovnal s boxováním. Paradoxem je, že jak Médine tvrdí, v roce 2015 zjistil, že jeho jméno stojí na černém listu Islámského státu.¹³³ Youssoupha se stejně jako ostatní muslimští rappeři nejvíce zabýval náboženskými otázkami v letech po teroristických útocích 9/11, kdy se snažil vyvracet názor, že všichni muslimové jsou teroristi. Stejně tak Kery James, který postupně pouštěl od zahrnování náboženství do svých textů, protože nechtěl budít dojem kazatele (viz výše). Jediným, kdo tedy stále velmi aktivně zmiňuje islám ve svých písních, je Médine, i přesto se ale ve svém posledním albu začíná lehce podřizovat trendům a ustupuje od agrese.¹³⁴

Médine: *Démineur*

J'démine, ils me prennent pour un poseur de bombes / Odmínovávám, a oni mě berou za bombardéra

Ils nous prennent pour de sombres démons / Berou nás za temné demony

J'écroule les murs pour faire des ponts / Bořím zdi, abych mohl stavět mosty

On ne lira pas mon nom sur les monuments du monde, j'démine¹³⁵ / Ale moje jméno na památkách světa nebude, odmínovávám (nebo také demínuju, Médinuju)

Médine si v této písni hraje se slovy, kdy své jméno „Médine“ převrací na „Démine“, které

¹³³ Peltier, Elian. „Médine: The Pugnacious French Rapper Who Hits Back at Critics.“ *The New York Times*, 13. prosince 2018, <https://www.nytimes.com/2018/12/13/arts/music/medine-france-rap.html> (navštíveno 29.07.2022).

¹³⁴ Radio France, „Médine plus majestueux que jamais dans le clip ‚Allons Zenfants‘“, 3. června 2022, <https://www.radiofrance.fr/mouv/medine-plus-majestueux-que-jamais-dans-le-clip-allons-zenfants-8463927> (navštíveno 29.07.2022).

¹³⁵ Médine, „Démineur,“ text písně, <https://genius.com/Medine-demineur-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

ve francouzštině znamená „odminování.“ Když se tedy z Médina stává Dêmeineur, staví se do role člověka, který vyklízí miny (druh výbušnin). Snaží se vyvrátit nařčení, že jsou muslimové teroristi a bojuje tak proti islamofobii. Ve skutečnosti se považuje za opak teroristy, protože vystupuje proti nenávisti a prosazuje mír. To je také jedním z obecně definujících atributů rapu conscient oproti hardcore rapu.

+ *Jihad*

Pour les blancs, les noirs, les gens issus de l'immigration / Pro bělochy, pro černochoy i pro ty s přistěhovaleckým původem

Ma richesse est culturelle, mon combat est éternel / Mé bohatství je kulturní, můj boj je věčný

C'est celui de l'intérieur contre mon mauvais moi-même / Je to ten vnitřní proti mému špatnému já

Mais pour le moment les temps resteront durs / Prozatím však zůstávají těžké časy

Et pour le dire une centaine de mesures / A abych to řekl na stokrát

Jihad !¹³⁶ / Džihád!

Od Médina je v tomto směru ještě nutné zmínit velmi kontroverzní album *Jihad*, které bylo mnohými médii, například magazínem *Marianne*,¹³⁷ odsouzeno jako dílo islámského fundamentalisty. Médine album vysvětluje tak, že nechápe termín džihád, který doslova znamená boj nebo úsilí, jako „svatou válku.“ Album je celým jménem nazváno *Jihad, le plus grand combat est contre soi-même / Džihád, největším bojem je boj sám proti sobě*, a tímto názvem se Médine snaží objasnit své vnímání slova džihád. Podle něj znamená tedy neustálý boj proti sobě samému. Na základě toho tedy Médine naopak tvrdí, že toto album je ve skutečnosti věnováno podpoře míru a soužití.¹³⁸ To je možné ilustrovat prvním veršem z vybraného úryvku, který hlásá rozmanitost – píseň je jak „pro bílé, tak pro černé.“

Youssoupha: *À force de le dire*

Et le savoir sera mon arme c'est décidé / Znalosti jsou mojí zbraní, je rozhodnuto

puisque les hommes qui ont les balles combattent souvent les hommes qui ont les idées / Jelikož lidé, kteří mají náboje, často bojují proti těm, co mají nápady

A force de m'comparer à ceux qui ont détruis Manhattan / Jsem nucen ke srovnávání s těmi, kteří zničili Manhattan

¹³⁶ Médine, „Jihad“, text písně, <https://genius.com/Medine-jihad-lyrics> (navštíveno 30.07.2022).

¹³⁷ Bouillin, Arnaud, et Le Clerc, Loïc, „Médine et les sales voix du djihad“, *Marianne*, 16. ledna 2015, <https://www.marianne.net/societe/medine-et-les-sales-voix-du-djihad> (navštíveno 29.07.2022).

¹³⁸ Jouili, 71.

(...)

Et les soldats ricains sont devenus héroïques en 2001 / Američtí vojáci se v roce 2001 stali hrdiny quand tous les musulmans du monde sont devenus terroristes¹³⁹ / Když se všichni muslimové světa stali teroristy

Tato píseň byla zmíněna již dříve v kapitole o Youssouphovi, v souvislosti s obviněním, že v ní Youssoupha vyhrožuje smrtí Éricovi Zemmourovi, a proto zde bude tato polemika opomenuta. Youssoupha se v písni zabývá mnohými tématy, včetně varování před přetrvávající silou politické strany RN Marine Le Penové. Nicméně v tomto úryvku je možné vidět tematiku teroristického útoku 9/11 a toho, jaký obraz vrhl na muslimy v Západním světě.

Kery James: *Vivre ou mourir ensemble*

Ils n'se sentiront apaisés que lorsque les musulmans seront traqués / Neuklidní se dokud nebudou muslimové pronásledováni

Lorsque les musulmans seront brusqués, persécutés pour leurs choix / Když budou muslimové šikanováni a perzekuováni za své volby

Lorsque les musulmans seront parqués, exécutés pour leur foi / Když budou muslimové shromážděni a popraveni za svou víru

Ils veulent nous plonger, dans une guerre totale sans lendemain / Chtějí nás uvrhnout do totální války bez zítřka

En cela les terroristes et eux, poursuivent le même dessein / V tomto ohledu sledují oni a teroristé stejný cíl

À bout d'souffle, la France est en apnée / U konce s dechem, Francie je v apnoi

Maintenant on s'rend compte à quel point précieuse est la paix¹⁴⁰ / Nyní si uvědomujeme, jak moc je mír vzácný

Stejně jako předchozí dva rapperi, Kery James kritizuje islamofobii. K písni *Vivre ou mourir ensemble* při jejím vydání řekl, že ho k jejímu napsání dovedl teroristický útok v Bataclanu z 13. listopadu 2015, přičemž hlavním poselstvím, které má předat, je solidarita. Kery James velmi lituje všech obětí a odsuzuje tento teroristický útok. Nicméně také varuje před viněním všech muslimů, když říká, že bojovat proti nespravedlnosti další nespravedlností není tou správnou cestou:

¹³⁹ Youssoupha, „À force de le dire,“ text písňe, <https://genius.com/Youssoupha-a-force-de-le-dire-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁴⁰ Kery James, „Vivre ou mourir ensemble,“ text písňe, <https://genius.com/Kery-james-vivre-ou-mourir-ensemble-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

„Il convient de faire face à l'injustice et de la dénoncer sans retenue. Mais on ne combat pas l'injustice par l'injustice tout comme on n'éteint pas le feu par le feu. On combat l'injustice et on s'élève au dessus d'elle par la justice, la droiture et l'équité. Après ce drame choquant, traumatisant et après l'émotion, chacun d'entre nous va devoir faire face à un défi majeur pour l'avenir de ce pays. Nous allons devoir choisir entre l'unité et la division souhaitée par les extrémistes de tous bords.“¹⁴¹

/ Je třeba čelit nespravedlnosti a bez zábran ji odsuzovat. Ale není správné na bezpráví reagovat dalším bezprávím, stejně jako se oheň nehasí ohněm. Bojujeme proti nespravedlnosti a povznášíme se nad ni prostřednictvím spravedlnosti, práva a rovnosti. Po tomto šokujícím, traumatizujícím a emocionálním dramatu bude muset každý z nás pro budoucnost této země čelit velké výzvě. Budeme si muset vybrat mezi jednotou a rozdělením, o které usilují extrémisté na všech stranách.

3.7 Motiv diskriminace

Diskriminace je, společně s kritikou konzumní mainstreamové hudby a potřebou vzdělání, nejčastěji se vyskytujícím motivem v písních rapu conscient. Ať už se jedná o diskriminaci na základě barvy pleti, náboženství nebo například i genderu. Rap conscient se proti diskriminaci vymezuje i tak, že prosazuje diverzitu, toleranci a spravedlnost.

Youssoupha – *Négritude*

À cette époque, j'suis blessé dans mon ego / V této době bylo zraněno mé ego

T'as beau changer le nom de ton album, tu restes toujours le même négro / Můžeš změnit název svého alba, ale jsi pořád stejný negr

Frérot, la naïveté n'est pas une excuse / Brácho, naivita neomlouvá

Et, comme j'ai dix ans d'avance, je prends dix ans d'recul¹⁴² / A, protože jsem o deset let napřed, беру si deset let na zpět

Název *Négritude*, zkráceně *NGRTD*, platí jak pro píseň, tak pro celé album. Má odkazovat na Youssouphův boj proti rasismu, se kterým má Youssoupha vzhledem ke své barvě pleti osobní zkušenosti. Tematicky navazuje na předchozí album (i píseň) *Noir Désir*, přičemž obě tato alba indikují to, že je Youssoupha na svou barvu pleti hrdý. K celému albu *NGRTD* Youssoupha nahrál komentáře v *NGRTD (Version commentée)*, přičemž

¹⁴¹ Kery James, „Vivre ou mourir ensemble,“ rozbor textu, <https://genius.com/Kery-james-vivre-ou-mourir-ensemble-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁴² Youssoupha, „Negritude,“ text písně, <https://genius.com/Youssoupha-negritude-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

v nahrávce *Negritude – Commentaires* mluví o tom, že se lidé kolem něj podívovali názvu a přemlouvali ho, ať píseň nazve jinak. Celý komentář je možné najít například na Spotify.¹⁴³ Youssoupha se ve svých písních této formě diskriminace věnuje nejvíce, kritika islamofobie ve srovnání s kritikou rasismu v jeho písních hraje marginální roli.

Médine: *Le combat de femme*

Il est plus facile qu'un homme de faire perdre l'honneur d'une femme / Pro ženu je mnohem jednodušší ztratit důstojnost než pro muže

Un seul geste de travers et le monde entier la condamne / Stačí jeden špatný krok a celý svět jí odsuzuje

(...)

Combattre au féminin et ce depuis les premiers ages / Boj v ženském rodě a to již od raného věku

Et quelque soit leur nom elles sont synonymes de courage¹⁴⁴ / Ať už se jmenují jakkoliv, jsou synonymem odvahy

Médine kromě podpory diverzity a tolerance, boje proti islamofobii a rasismu, také podporuje feminismus. Tím pádem se i on řadí k rapperům obecně bojujícím proti diskriminaci, ať už jakékoliv, včetně té vůči ženám.

Kery James: *Musique nègre*

Sur le boulevard de la vie, je suis dans l'angle mort / V ulici života jsem v mrtvém úhlu

Un nègre qui les défie est un nègre mort / Negr, který se jim vzepře, je mrtvý negr

Depuis le bruit et l'odeur je sens que je dérange la France / Podle hluku a zápachu cítím, že obtěžuji Francii

Je fais un tour chez Guerlain, je mets du parfum de violence¹⁴⁵ / Jdu ke Guerlainovi a navoním se parfémem násilí

Henry de Lesquen, kandidát do prezidentských voleb v roce 2017 a prezident Radio Coirtoisie, v rozhovoru pronesl: „*Une fois élu, je supprimerai le financement public de la*

¹⁴³ Youssoupha, „Negritude – Commentaires“, Spotify, <https://open.spotify.com/artist/5DW7NxqQ2875JtjuV7KMn4/discography/album?pageUri=spotify:album:72UkdI6zHuZzuHWKzVWj5L> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁴⁴ Médine, „Combat de femme“, text písně, <https://genius.com/Medine-combat-de-femme-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁴⁵ Kery James, „Musique nègre“, text písně, <https://genius.com/Kery-james-musique-negre-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

musique nègre.“¹⁴⁶ / „*Jakmile budu zvolen, odstráním veřejné financování hudby negrů.*“ Dále Lesquen pokračoval tím, že proklamoval nadřazenost klasické hudby nad „*musique nègre,*“ která by podle něj měla být v radiích značně omezována. Na tento výrok reagoval Kery James svou písní *Musique nègre*, kde se vymezuje proti rasismu a satiricky kritizuje stereotypní mínění o lidech černé barvy pleti. Ke spolupráci na této písni přizval rappery Youssouphu a Lina,¹⁴⁷ nicméně do videoklipu ho přišli podpořit i mnozí další, jako například Médine, Orelsan či Kalash Criminel. Rasismus je nejčastěji kritizovanou formou diskriminace v písních Keryho Jamese.

3.8 Další interpreti rapu conscient

Interprety rapu conscient obecně spojuje téma vymezování vůči mainstreamové konzumní hudbě a boj proti diskriminaci. Osobní „combat“ (boj) každého jednotlivého rappera definuje zejména jeho původ a osobní predispozice. Například rapperka Diam's, původem z Kypru, je známá svým bojem proti bezpráví páchaném na ženách, který se vyskytuje v albech *Brut de femme* nebo *Dans ma bulle*. Rapperka je ale kromě feminismu velmi angažovaná i v kritice radikálně pravicových stran, zejména politické strany RN, o čemž svědčí její píseň *Marine* narážející na Marine Le Penovou. Diam's je dále známá svou konverzí k islámu.¹⁴⁸ Dalším příkladem je duo Ārsenik, které tvoří dva bratři pocházející z Demokratické republiky Kongo, Lino a Calbo. Ti často spolupracují s rappery z La Ligue, rappují o nespravedlnosti páchané na předměstích a bojují proti rasismu.¹⁴⁹ V duchu rapu conscient tedy tvoří zejména přistěhovalci či jejich potomci, nicméně tento žánr, i jeho tematika, je podporován mnohými dalšími rappery, jako je například Orelsan, což dokazuje například jeho spolupráce s Kery Jamesem na písni *À qui la faute*.¹⁵⁰

Závěr

Po důkladném prozkoumání souvisejících kontextů a analýze motivů vyskytujících se v písních vybraných interpretů, práce dochází k závěrům ohledně okolností propojení sfér politiky a náboženství ve specifickém případě sekulární Francie. V teoretickém ukotvení

¹⁴⁶ Youtube, „Henry de Lesquen: Le candidat qui veut "Bannir la musique nègre,“ <https://www.youtube.com/watch?v=UH9Nr6s8do8> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁴⁷ Kery James, „Musique nègre,“ rozbor textu, <https://genius.com/Kery-james-musique-negre-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁴⁸ TV5Monde, „Diam's,“ biografie, <https://culture.tv5monde.com/musique/biographies-artistes/diam-s-1095> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁴⁹ Genius, „Ārsenik,“ biografie, <https://genius.com/artists/Arsenik> (navštíveno 29.07.2022).

¹⁵⁰ Youtube, „Kery James feat. Orelsan - À qui la faute?,“ <https://www.youtube.com/watch?v=VsGkZEC2cVs> (navštíveno 30.07.2022).

byly nejdříve objasněny možné formy propojení hudby s politikou, kde byla zahrnuta i hudba jako forma politického protestu, přičemž později bylo odhaleno, že rap byl od počátku svého vzniku protestním žánrem. V druhé polovině teoretického ukotvení, zaměřené na propojení hudby s náboženstvím, bylo zjištěno, že v historii se opakovaně vyskytovaly případy zahrnování náboženství do hudebních textů, přičemž vědci jako Jon Michael Spencer, se domnívají, že posvátné a světské spolu často splývají. Po dokázání možnosti propojení obou sfér (politické a náboženské) s tou hudební, tedy práce přikročila ke zkoumání propojení všech tří sfér dohromady, které se vyskytuje v případě tří vybraných muslimských rapperů. V tomto ohledu tedy práce dochází k tomu, že právě hudba může poskytnout určitý most propojující sféru politickou a náboženskou a to i v sekulární Francii. Hudba je jednou z uměleckých sfér. A vzhledem k tomu, že je vůči projevům umění akcentována zvýšená tolerance a umělecká svoboda, jeví se toto odvětví jako účinná cesta, jak obejít problematičnost propojení politické a náboženské sféry v souvislosti s laičitě. Odpovědí na okolnosti propojení sfér politiky a náboženství v sekulární Francii je tedy v tomto případě jednoduše hudba.

Nicméně po dokázání existence tohoto propojení ve formě hudby, bylo ještě potřeba dokázat legitimitu takového propojení. A tedy odpovědět na další výzkumnou otázku, zda jsou obvinění z proselytismu a islámského fundamentalismu pravicových a radikálně pravicových stran vůči vybraným muslimským rapperům opodstatněná. Práce přitom počítá s rozdělením společnosti na tři sféry – soukromou, veřejnou a občanskou společnost – podle Jamese Garratta. Jak ukázala analýza motivů, vyskytujících se v písních vybraných rapperů, motiv islámu je v písních přítomen, ale pouze ve formě obhajoby tohoto náboženství a boje proti islamofobii. To dále podporují i výroky rapperů vyjadřujících se k polemikám a obviněním z islámského fundamentalismu či proselytismu. Rapperi se vymezují vůči názoru, že by měli být kazateli, jako tomu bylo například u rappera DMX zmíněného v teoretické části. Stejně tak odsuzují islámský terorismus a jsou kritičtí ke kriminálním tendencím na francouzských předměstích. Co se týče motivů v jejich písních, práce ukázala, že rappery obecně spojuje boj proti diskriminaci, který je jedním z nejvíce frekvencovaných motivů, a který zároveň zastřešuje i boj proti islamofobii. Mimo kritiku islamofobie se sem ale řadí také kritika rasismu nebo jakékoliv nerovnosti (například genderové). Argument proti obvinění z islámského fundamentalismu a proselytismu dále podporuje i fakt, že i v případě těch největších kontroverzí ani jeden z těchto rapperů nebyl odsouzen. Za příklad může posloužit případ soudu Youssoupy s Éricem Zemmourem,

kdy byl rapper nakonec uznán nevinným. Analýza motivů dále ukázala, že i když jsou rappeři k francouzské laické kritice, tak její principy ve skutečnosti podporují a respektují je. Kritika totiž má směřovat jen k případům, kdy je laické překrucována a zneužívána, ale mimo tyto případy rappeři vidí laické jako prostředek k vzájemné toleranci a mírovému soužití. Polemika tedy ve výsledku vznikala především z důvodu nepochopení významu těchto písní a chybné interpretace, kterou autoři textů nezamýšleli.

Práce tedy dosáhla svého cíle v podobě zodpovězení všech výzkumných otázek a to za kontextuálního podpoření jak primárními tak i sekundárními zdroji. Práce však měla své limity. Vzhledem k nedostatku akademických zdrojů a tudíž případům čerpání ze zdrojů neověřených, mohou být výsledky ovlivněny neobjektivními faktory. Další odchylky mohla způsobit i vlastní (a tedy nutně subjektivní) analýza textů, ačkoliv bylo provedeno srovnání s analýzami jiných autorů a argumenty byly podpořeny vyjádřeními rapperů. Mezi hlavní klady práce naopak patří současnost tématu a jeho podnětnost pro další bádání v této oblasti.

Summary

After a thorough examination of the related contexts and an analysis of the motifs occurring in the songs of the selected performers, the thesis draws conclusions regarding the circumstances of the interconnection between the spheres of politics and religion in the specific case of secular France. The theoretical part first clarified the possible forms of music's connection with politics, where music as a form of political protest was included, later revealing that rap has been a protest genre since its inception. In the second half of the theoretical section, focusing on the connection between music and religion, it was found that there have been repeated instances throughout history of the inclusion of religion in musical lyrics, with scholars such as Jon Michael Spencer suggesting that the sacred and the secular often merge together. Having demonstrated the possibility of linking the two spheres (political and religious) with the musical one, the thesis therefore proceeds to examine the interconnection of all three spheres together, as found in the case of three selected Muslim rappers. In this respect, the thesis concludes that it is music in particular that can provide a kind of bridge linking the political and religious spheres, even in secular France. Music is one of the artistic spheres. And given the emphasis on artistic freedom, together with increased tolerance towards artistic expressions, this sector appears to be an effective way to circumvent the problematic nature of linking the political and religious

spheres, especially in the context of *laïcité*. Thus, the answer to the circumstances of the interconnection of the spheres of politics and religion in secular France in this case is simply music.

However, after proving the existence of this link in the form of music, it was still necessary to prove the legitimacy of such a link. And thus to answer the further research question of whether accusations of proselytism and Islamic fundamentalism by right-wing and far-right parties against selected Muslim rappers are justified. As the analysis of the motifs present in the songs of the selected rappers has shown, the motif of Islam is present in the songs, but only in the form of defending this religion and fighting Islamophobia. This is further supported by the rappers' statements addressing the controversy and accusations of Islamic fundamentalism or proselytism. Rappers are defining themselves against the notion that they should be preachers, such as the rapper DMX mentioned in the theoretical section. Likewise, they condemn Islamic terrorism and they are critical of criminal tendencies in the French suburbs. Regarding the motives in their songs, the thesis has shown that rappers are generally united by the fight against discrimination, which is one of the most frequent motives, and which also overarches the fight against Islamophobia. However, beyond criticism of Islamophobia, this also includes criticism of racism or any inequality (such as gender). The argument against accusations of Islamic fundamentalism and proselytism is further supported by the fact that even in the case of the biggest controversies, none of these rappers have been convicted. The case of Youssoupha's trial with *Éric Zemmour*, where the rapper was eventually found not guilty, serves as an example. Furthermore, the analysis of motives showed that even if rappers are critical of French *laïcité*, they actually support and respect its principles. Indeed, the criticism is only meant to be directed at cases where *laïcité* is distorted and abused, but outside of these cases rappers see *laïcité* as a means of mutual tolerance and peaceful coexistence. As a result, the controversy has arisen mainly because of misunderstandings of the meaning of these songs and misinterpretations that the authors of the lyrics did not intend.

Thus, the thesis has achieved its objective of answering all the research questions, and it has done so with contextual support from both primary and secondary sources. However, the thesis had its limitations. Due to the lack of academic sources and hence instances of drawing on unverified sources, the results may have been influenced by non-objective factors. Further bias may have been caused by the authors' own (and therefore necessarily

subjective) analysis of the lyrics, although comparisons were made with analyses of other academics and arguments were supported by the rappers' statements. On the other hand, the main strengths of the thesis include the contemporaneity of the topic and its stimulus for further research in this area.

Použitá literatura

Hammou, Karim, *Une histoire du rap en France* (La Découverte, 2014).

Béthune, Christian, „*Made in France*,“ in *Le Rap. Une esthétique hors la loi*. (Paris: Autrement, 2003).

Pégram, Scooter, “Not Condemned to Fail: Examples of ‘Rapped’ Resistance and Cultural Uplift in French Hip-Hop,” *Journal of Poetry Therapy* 24, no. 4: 239–53.

Michael Oliver, „You're not welcome': rap's racial divide in France,“ *The Guardian*, April 22, 2020, <https://www.theguardian.com/music/2020/apr/22/rap-music-racial-divide-france>.

Guibert, G r me., and Catherine Rudent. *Made in France: studies in popular music* (New York: Routledge, 2018).

Jouili, Jeanette S. “Rapping the Republic: Utopia, Critique, and Muslim Role Models in Secular France.” *French Politics, Culture & Society* 31, no. 2 (2013): 58-80.

Drisko, James W, and Tina Maschi. “Qualitative Content Analysis”. In *Content Analysis* (New York: Oxford University Press, 2015).

Mayring, Philipp. *Qualitative Inhaltsanalyse, Grundlagen und Techniken*, 11th ed. (Weinheim: Beltz, UTB, 2010).

Kracauer, Siegfried. “The Challenge of Qualitative Content Analysis.” *The Public Opinion Quarterly* 16, no. 4 (1952): 631–42. <http://www.jstor.org/stable/2746123>.

IFPI, „IFPI releases Engaging with Music 2021,“ <https://www.ifpi.org/ifpi-releases-engaging-with-music-2021/> (staženo 26.  ervence 2022).

IFPI, „IFPI issues Global Music Report 2021,“ <https://www.ifpi.org/ifpi-issues-annual-global-music-report-2021/> (staženo 26.  ervence 2022).

Garratt, James. *Music and Politics: A Critical Introduction*. (Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press, 2019).

Nietzsche, Friedrich. *On the Birth of Tragedy and Other Writings*, ed. Raymond Geuss and Ronald Speirs, trans. Ronald Speirs (Cambridge, 1999).

Schreiber, Brad. *Music Is Power: Popular Songs, Social Justice and the Will to Change* (New Brunswick: Rutgers University Press, 2020).

Thornton, Sarah. *Club Cultures: Music, Media and Subcultural Capital* (Cambridge, 1995).

Pinn, Anthony B. *Noise and Spirit : The Religious and Spiritual Sensibilities of Rap Music* (NYU Press, 2003).

Watkins, Ralph C. "Rap, Religion, and New Realities". *Noise and Spirit* (2020): 184-192.

Denisoff, Rs. "Protest Movements: Class Consciousness and the Propaganda Song". *Sociological quarterly* 9.2 (1968): 228-247.

Hromádka, Martin, „Francie zakázala na školách muslimské šátky,“ *iROZHLAS*, 10. února 2004, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/francie-zakazala-na-skolach-muslimske-satky_200402102126_mhromadka (navštíveno 26.07.2022).

Zuber, Valentine. "La laïcité française, une exception historique, des principes partagés". *Revue du Droit des Religions* 7, no. 7 (2019): 193-205. <https://doi.org/10.4000/rdr.305>.

Tolan, John. "A French Paradox? Islam and Laïcité". *Georgetown journal of international affairs* 18, no. 2 (2017): 41-50. <https://doi.org/10.1353/gia.2017.0019>.

Giovanni, Gauhy, „Médine explique l'album '11 septembre,' Entretien exclusif avec Médine,“ *Saphirnews*, 26. června 2022, www.saphirnews.com/Medine-explique-l-album-11-septembre_al362.html (navštíveno 26.07.2022).

Libération, „Médine, Youssoupha, Kery James : les excitants sociaux,“ Blog „Humeurs noires,“ https://www.liberation.fr/debats/2018/04/12/medineyoussoupha-kery-james-les-excitants-sociaux_1815566/ (navštíveno 26.07.2022).

Savoie-biblio, „Le rap français,“ článek <https://www.savoie-biblio.fr/ressources/le-rap-francais.aspx> (navštíveno 25.07.2022).

Radio France, „Youssoupha: "Si t'entends que l'album de La Ligue ne sortira jamais, calomnie",“ <https://www.radiofrance.fr/mouv/youssoupha-si-t-entends-que-l-album-de-la-ligue-ne-sortira-jamais-calomnie-4807535> (navštíveno 26.07.2022).

La Ligue, „Contre nous,“ text písňe, <https://genius.com/La-ligue-contre-nous-lyrics> (navštíveno 30.07.2022).

Rapologie, „Médine : Biographie,“ <https://rapologie.fr/medine> (navštíveno 29.07.2022).

Dagorn, Gary. „Le rappeur Médine au Bataclan : la polémique en quatre questions.“ *Le*

Monde, 13. června 2018, https://www.lemonde.fr/politique/article/2018/06/12/le-rappeur-medine-au-bataclan-la-polemique-en-quatre-questions_5313815_823448.html (navštíveno 29.07.2022).

Salaün, Tangi, a Ingrid Melander „Fear, bullets and blood: Bataclan survivors relive ordeal in Paris court,“ *Reuters*, 06. října 2021, <https://www.reuters.com/world/europe/lucky-be-alive-bataclan-survivors-tell-paris-court-their-ordeal-2021-10-06/> (navštíveno 26.07.2022).

Marine Le Pen (@MLP_officiel), „Le rappeur Médine, fondamentaliste islamiste, veut aller chanter au Bataclan...,“ Twitter status, 17. června 2018, https://twitter.com/mlp_officiel/status/1008269866380472320 (navštíveno 26.07.2022).

Europe 1, avec AFP, „Rappeur Médine: Philippe invoque "liberté d'expression" et "la loi",“ 12. června 2018, <https://www.europe1.fr/culture/rappeur-medine-philippe-invoque-liberte-dexpression-et-la-loi-3679472> (navštíveno 26.07.2022).

TV5Monde: Culture, „Musique: Biographies: Artistes: Youssoupha,“ navštíveno 27.07.2022, <https://culture.tv5monde.com/musique/biographies-artistes/youssooupha-1733>.

NRJ radio, „Artistes: Youssoupha: Biographie,“ navštíveno 27.07.2022, <https://www.nrj.fr/artistes/youssooupha/biographie>.

Generations: Hip Hop Soul Radio, „Youssoupha - Sur Les Chemins Du Retour,“ 23. října 2009, <https://generations.fr/news/chronique-d-album/4847/youssooupha-sur-les-chemins-du-retour> (navštíveno 27.07.2022).

Tordjman, Jérémy. „Youssoupha condamné pour menaces de mort contre Zemmour? Attention à cette infox.“ *Agence France-Presse*, 02. června 2021, <https://factuel.afp.com/http%253A%252F%252Fdoc.afp.com%252F9B89GU-1> (navštíveno 27.07.2022).

Youssoupha, „À force de le dire,“ text písňe, <https://genius.com/Youssoupha-a-force-de-le-dire-lyrics> (navštíveno 27.07.2022).

Le Monde, „Eric Zemmour perd son procès en appel contre le rappeur Youssoupha,“ 28. června 2012, https://www.lemonde.fr/societe/article/2012/06/28/eric-zemmour-perd-son-proces-en-appel-contre-le-rappeur-youssooupha_1726665_3224.html (navštíveno 27.07.2022).

Youssoupha, „Menace de Mort,“ videoklip, Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=Arve4ZB8jog> (navštíveno 27.07.2022).

Manai, Nisrine, „Hymne des Bleus : le rappeur Youssoupha ignore la polémique et refuse que le Rassemblement national dicte "l'agenda des débats",“ *Franceinfo Culture*, 04. června 2021, https://www.francetvinfo.fr/culture/musique/rap/hymne-des-bleus-le-rappeur-youssoupha-ignore-la-polemique-et-refuse-que-le-rassemblement-national-dicte-l-agenda-des-debats_4650541.html (navštíveno 27.07.2022).

Radio France, „Kery James: Biographie,“ navštíveno 28.07.2022, <https://www.radiofrance.fr/personnes/kery-james>.

RFI Musique, „Biographie: Kery James,“ navštíveno 28.07.2022, <https://musique.rfi.fr/artiste/rap/kery-james>.

TV5Monde, „Biographie: Kery James,“ navštíveno 28.07.2022, <https://culture.tv5monde.com/musique/biographies-artistes/kery-james-1298>.

Royer, Anne. „Le Bloc identitaire mobilise contre le rappeur Kery James.“ *Les Inrockuptibles*, 13. května 2012, <https://www.lesinrocks.com/musique/le-bloc-identitaire-mobilise-contre-le-rappeur-kery-james-20558-13-05-2012/> (navštíveno 28.07.2022).

Manac'h, Erwan. „«Lettre à la République»: Kery James répond aux accusations.“ *Politis*, 15. května 2012, <https://www.politis.fr/articles/2012/05/lettre-a-la-republique-kery-james-repond-aux-accusations-18314/> (navštíveno 28.07.2022).

Médine, „Alger pleure,“ text písně, <https://genius.com/Medine-alger-pleure-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Médine, „Alger pleure,“ rozbor textu, <https://genius.com/Medine-alger-pleure-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Youssoupha, „Noir Désir,“ text písně, <https://genius.com/Youssoupha-noir-desir-lyrics> (navštíveno 28.07.2022).

Youssoupha, „Noir Désir,“ rozbor textu, <https://genius.com/Youssoupha-noir-desir-lyrics> (navštíveno 28.07.2022).

Kery James, „Lettre à la République,“ text písně, <https://genius.com/Kery-james-lettre-a-la-republique-lyrics> (navštíveno 28.07.2022).

Médine, „Self Defense,“ text písně, <https://genius.com/Medine-self-defense-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Médine, „Arabian Panther,“ rozbor alba, <https://genius.com/albums/Medine/Arabian-panther> (navštíveno 29.07.2022).

Youssoupha, „À chaque frère,“ text písně, <https://genius.com/Youssoupha-a-chaque-frere-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Kery James, „En sang ble,“ text písně, <https://genius.com/Kery-james-cessez-le-feu-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Médine, „Le jour où j'ai arrêté le rap,“ text písně, <https://genius.com/Medine-le-jour-ou-jai-arrete-le-rap-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Médine, „Le jour où j'ai arrêté le rap,“ rozbor textu, <https://genius.com/Medine-le-jour-ou-jai-arrete-le-rap-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Médine, „Brassens,“ text písně, <https://genius.com/Medine-brassens-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Youssoupha, „Le monde est à vendre,“ text písně, <https://genius.com/Youssoupha-le-monde-est-a-vendre-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Kery James, „Le retour du rap français,“ text písně, <https://genius.com/Kery-james-le-retour-du-rap-francais-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Kery James, „Le retour du rap français,“ rozbor písně, <https://genius.com/Kery-james-le-retour-du-rap-francais-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Kery James, „Le retour du rap français,“ videoklip, Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=VPopSCcSY8c> (navštíveno 29.07.2022).

Youssoupha, „NGRTD (Version commentée),“ celé album, Spotify, <https://open.spotify.com/artist/5DW7NxqQ2875JtjuV7KMn4/discography/album?pageUri=spotify:album:72UkdI6zHuZzuHWKzVWj5L> (navštíveno 29.07.2022).

Médine, „Prose Élite,“ rozbor textu, <https://genius.com/Medine-prose-elite-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Médine, „Don't Laïk,“ text písně, <https://genius.com/Medine-dont-laik-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Médine, „Don't Laïk,“ vlastní autorův komentář ke klipu, Youtube, https://www.youtube.com/watch?v=E7B45h_1AEk (navštíveno 29.07.2022).

Médine, „11 Septembre,“ text písně, <https://genius.com/Medine-11-septembre-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Giovanni, Gauhy, „Médine explique l'album '11 septembre,' Entretien exclusif avec Médine,“ Saphirnews, 19. července 2005, https://www.saphirnews.com/Medine-explique-l-album-11-septembre_a1362.html (navštíveno 26.07.2022).

Médine, „Ni violeur, ni terroriste,“ rozbor textu, <https://genius.com/Medine-ni-violeur-ni-terroriste-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Kery James, „Menace de mort,“ text písně, <https://genius.com/Youssoupha-menace-de-mort-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Youssoupha, „Menace de Mort,“ videoklip, Youtube, <https://www.youtube.com/watch?v=Arve4ZB8jog> (navštíveno 27.07.2022).

Kery James, „Lettre à la République,“ text písně, <https://genius.com/Kery-james-lettre-a-la-republique-lyrics> (navštíveno 28.07.2022).

Médine, „Besoin de résolution,“ text písně, <https://genius.com/Medine-besoin-de-resolution-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Youssoupha, „Apprentissage,“ text písně, <https://genius.com/Youssoupha-apprentissage-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Kery James, „Banlieusards,“ text písně, <https://genius.com/Kery-james-banlieusards-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Peltier, Elian. „Médine: The Pugnacious French Rapper Who Hits Back at Critics.“ The New York Times, 13. prosince 2018, <https://www.nytimes.com/2018/12/13/arts/music/medine-france-rap.html> (navštíveno 29.07.2022).

Radio France, „Médine plus majestueux que jamais dans le clip ‚Allons Zenfants‘,“ 3. června 2022, <https://www.radiofrance.fr/mouv/medine-plus-majestueux-que-jamais-dans-le-clip-allons-zenfants-8463927> (navštíveno 29.07.2022).

Médine, „Démineur,“ text písně, <https://genius.com/Medine-demineur-lyrics> (navštíveno

29.07.2022).

Médine, „Jihad,“ text písně, <https://genius.com/Medine-jihad-lyrics> (navštíveno 30.07.2022).

Bouillin, Arnaud, et Le Clerc, Loïc, „Médine et les sales voix du djihad,“ Marianne, 16. ledna 2015, <https://www.marianne.net/societe/medine-et-les-sales-voix-du-djihad> (navštíveno 29.07.2022).

Youssoupha, „À force de le dire,“ text písně, <https://genius.com/Youssoupha-a-force-de-le-dire-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Kery James, „Vivre ou mourir ensemble,“ text písně, <https://genius.com/Kery-james-vivre-ou-mourir-ensemble-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Kery James, „Vivre ou mourir ensemble,“ rozbor textu, <https://genius.com/Kery-james-vivre-ou-mourir-ensemble-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Youssoupha, „Negritude,“ text písně, <https://genius.com/Youssoupha-negritude-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Youssoupha, „Negritude – Commentaires,“ Spotify, <https://open.spotify.com/artist/5DW7NxqQ2875JtjuV7KMn4/discography/album?pageUri=spotify:album:72UkdI6zHuZzuHWKzVWj5L> (navštíveno 29.07.2022).

Médine, „Combat de femme,“ text písně, <https://genius.com/Medine-combat-de-femme-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Kery James, „Musique nègre,“ text písně, <https://genius.com/Kery-james-musique-negre-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

Youtube, „Henry de Lesquen: Le candidat qui veut "Bannir la musique nègre,“ <https://www.youtube.com/watch?v=UH9Nr6s8do8> (navštíveno 29.07.2022).

Kery James, „Musique nègre,“ rozbor textu, <https://genius.com/Kery-james-musique-negre-lyrics> (navštíveno 29.07.2022).

TV5Monde, „Diam's,“ biografie, <https://culture.tv5monde.com/musique/biographies-artistes/diam-s-1095> (navštíveno 29.07.2022).

Genius, „Arsenik,“ biografie, <https://genius.com/artists/Arsenik> (navštíveno 29.07.2022).

Youtube, „Kery James feat. Orelsan - À qui la faute?,“

<https://www.youtube.com/watch?v=VsGkZEC2cVs> (navštíveno 30.07.2022).

Beware. „Kery James interpellé avec son nouveau rap politique ‚Marianne‘,
“<https://www.bewaremag.com/kery-james-marianne/> (navštíveno 28.07.2022).

Youtube, „Les quatre visages de Kery James,“ dokumentární film,
<https://www.youtube.com/watch?v=UYFIXFKw1uE> (navštíveno 28.07.2022).

Teze bakalářské práce

| TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE | |
|--|---|
| Jméno: | Markéta Babková |
| E-mail: | 83581350@fsv.cuni.cz |
| Studijní obor: | Teritoriální studia |
| Semestr a školní rok zahájení práce: | ZS 2021/22 |
| Semestr a školní rok ukončení práce: | LS 2021/22 |
| Vedoucí bakalářského semináře: | PhDr. Ondřej Matějka, Ph.D. |
| Vedoucí práce: | Paul Bauer, Ph.D. |
| Název práce: | Rap jako forma politického protestu: Případ muslimských rapperů ve Francii |
| Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek): | <p>Práce se zabývá problematikou propojení sfér politiky a náboženství v současné sekulární Francii. Pro bádání v této oblasti byl vybrán případ tří francouzských interpretů rapu conscient. Jedná se o rappery současně tvořící, všichni tři započali své kariéry v 90. letech 20. století. Po kontextuálním zařazení rapu conscient, který je úzce propojen s francouzskými předměstími, a po uvedení historického vývoje francouzské laicité (specifický druh sekularismu ve Francii), se práce zabývá analýzou motivů v písních tří vybraných muslimských rapperů. K tomu využívá metodu kvalitativní obsahové analýzy, která se zaměřuje spíše na významy a sdělení jednotlivých písní, než na analýzu diskurzů z jazykového hlediska. V analýze se práce soustředí především na motiv islámu, jelikož podnětem k výzkumu této oblasti byla obvinění francouzských pravicových a krajně pravicových stran vůči vybraným rapperům z islámského fundamentalismu a proselytismu.</p> |
| Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek): | <p>Z hlediska tématu nebyly provedeny velké změny, práce zůstala u případu muslimských interpretů rapu conscient v současné sekulární Francii. Během výzkumu byl pouze lehce pozměněn název a struktura práce. Práce byla také zúžena v tom smyslu, že se hlouběji zaměřuje na 3 vybrané muslimské rappery, jimi vyvolané kontroverze a analýzu jejich písní, a poté již nedochází k většímu srovnání s rappery nemuslimskými, jak měla práce původně v úmyslu.</p> |
| Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu): | <p>Úvod Teoretické ukotvení: Hudba, politika a náboženství Metodologie 1. Představení kontextů 2. Muslimští rappeři a La Ligue 4. Motivy písní Závěr</p> |

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

Hammou, Karim. *Une histoire du rap en France* (La Découverte, 2014).

Béthune, Christian. „Made in France.“ in *Le Rap. Une esthétique hors la loi*. (Paris: Autrement, 2003).

Pégram, Scooter, “Not Condemned to Fail: Examples of ‘Rapped’ Resistance and Cultural Uplift in French Hip-Hop,” *Journal of Poetry Therapy* 24, no. 4: 239–53.

Guibert, G r me., and Catherine Rudent. *Made in France: studies in popular music* (New York: Routledge, 2018).

Jouili, Jeanette S. “Rapping the Republic: Utopia, Critique, and Muslim Role Models in Secular France.” *French Politics, Culture & Society* 31, no. 2 (2013): 58-80.

Drisko, James W, and Tina Maschi. “Qualitative Content Analysis.” In *Content Analysis* (New York: Oxford University Press, 2015).

Mayring, Philipp. *Qualitative Inhaltsanalyse, Grundlagen und Techniken*, 11th ed. (Weinheim: Beltz, UTB, 2010).

Garratt, James. *Music and Politics: A Critical Introduction*. (Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press, 2019).

Schreiber, Brad. *Music Is Power: Popular Songs, Social Justice and the Will to Change* (New Brunswick: Rutgers University Press, 2020).

Pinn, Anthony B. *Noise and Spirit : The Religious and Spiritual Sensibilities of Rap Music* (NYU Press, 2003).

Watkins, Ralph C. “Rap, Religion, and New Realities.” *Noise and Spirit* (2020): 184-192.

Denisoff, Rs. “Protest Movements: Class Consciousness and the Propaganda Song.” *Sociological quarterly* 9.2 (1968): 228-247.

Zuber, Valentine. “La laicité française, une exception historique, des principes partag s.” *Revue du Droit des Religions* 7, no. 7 (2019): 193-205.

Tolan, John. “A French Paradox? Islam and Laicit .” *Georgetown journal of international affairs* 18, no. 2 (2017): 41-50.

Podpis studenta a datum

Babková 01.08.2022

| Schváleno | Datum | Podpis |
|-------------------------------|-------|--------|
| Vedoucí práce | | |
| Vedoucí bakalářského semináře | | |
| Garant oboru | | |

Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam písní prozkoumaných v rámci tvorby vybraných rapperů (seznam)